NOVÉ SLOVO PARTIZÁNSKEJ ĽUPČE

Noviny obce Partizánska Ľupča december 2019, ročník XXV., číslo 2

Povodne v Ľupči strana 3

Každá veža má svojho Kráľa strana 15

Smaragdová svadba Chalupkovcov strana 23

OČAKÁVANIE VIANOC ZAPÁLILO SVETLÁ NA ĽUPČIANSKOM NÁMESTÍ

ĽUPČIANSKE SNY

strana 14

PO PRVOM ROKU V ÚRADE

Milí spoluobčania, v tomto sviatočnom čase uplynul aj rok od môjho pôsobenia vo funkcii starostu obce Partizánska Ľupča. Ešte raz vám ďakujem za prejavenú dôveru, ktorú ste do mňa v komunálnych voľbách vložili. Je prirodzené ponúknuť vám pomyselnú bilanciu a môj pohľad na dianie v obci a vyhliadky do budúcnosti.

Čo sa nám podarilo

Keď som sa po prvýkrát zamyslel čo napísať, v hlave sa mi premietlo veľké množstvo myšlienok. Nevedel som čím začať a ako to všetko podať v želanej podobe. Čo všetko sa nám za uplynulý rok podarilo? V nasledujúcich riadkoch sa pokúsim stručne zhrnúť oblasti, ktorým sme sa okrem každodenných povinností spolu s pracovníkmi obce venovali v uplynulom období.

Opravili sme 5 500 m^2 obecných ciest. Takisto sme vo vlastnej réžii so zamestnancami obce opravili výtlky na obecných cestách. Máme vypracované a pamiatkovým úradom schválené projekty na rekonštrukciu domov vo vlastníctve obce. Budeme ich postupne rekonštruovať na nájomné byty. V súčasnej dobe prebieha rekonštrukcia domu č.4, ktorý poslúži na nájomné bývanie. Zhodnotíme obecný majetok a investícia vložená do rekonštrukcie sa nám bude postupne vracať na nájomnom.

Zabezpečili sme servis a opravu okien na nájomných bytoch v 12 bytovej jednotke, ktorá je v správe obce Partizánska Ľupča. Tiež sme tam vymaľovali spoločné priestory.

Podarilo sa nám zachrániť a zrekonštruovať strechu na Základnej škole s materskou školou.

Zamestnanci obce zrekonštruovali oplotenie obecného cintorína a budovu Domu smútku. Boli tam vykonané nevyhnutné opravy, ktoré obec tlačila pred sebou niekoľko rokov.

Zmenili sme webovú stránku našej obce, pretože pôvodná už nespĺňala zákonné predpisy. Verím, že sa vám naše nové webové sídlo páči.

Vyhliadky a plány

Intenzívne sa venujeme príprave výstavby nájomných bytových domov v našej obci. V súčasnej dobe sme v štádiu, keď máme odsúhlasený projektový zámer pamiatkovým úradom v Žiline na výstavbu troch bytových domov, v ktorých sa bude nachádzať 35 bytových jednotiek a priestory určené na skvalitnenie služieb v našej obci.

Pre potreby výstavby obecné zastupiteľstvo schválilo odkúpenie pozemku od evanjelickej cirkvi v našej obci. Touto cestou ďakujem Mgr. Jánovi Molčanovi aj všetkým členom ECAV v obci za ústretovosť a pozitívny prístup k žiadosti na odkúpenie daného pozemku. V blízkej dobe bude obecné zastupiteľstvo schvaľovať podmienky verejnej obchodnej súťaže na zhotoviteľa stavby.

Takisto sa venujeme úpravám projektovej dokumentácie na kanalizáciu a ČOV našej obce. V nasledujúcom roku sa budeme uchádzať o dotáciu z Ministerstva životného prostredia Slovenskej Republiky pre obce do 2000 obyvateľov, na ktorú vláda SR vyčlenila na najbližších desať rokov viac ako 500 000 000 Eur. Vybudovanie kanalizácie v našej obci je jedna z našich hlavných priorít.

Obecné zastupiteľstvo schválilo kúpu „Perglerovho mlyna“, v ktorom vybudujeme Múzeum obce Partizánska Ľupča. Aj v tejto veci sme vypracovali projektovú dokumentáciu a uchádzame sa o podporu v rámci MAS Stredný Liptov.

Pre lepšie hospodárenie

Jedným z mojich hlavných cieľov pri nástupe do funkcie starostu bolo zefektívnenie hospodárenia obce. Veľmi sa teším, že naše snaženie začína zberať prvú úrodu, keď sa nám oproti predošlému roku podarilo znížiť cestovné náklady obce o 80 %.

Ak sa nám podarí udržať nastolený trend, investícia do osobného auta Kia Sportage zakúpeného pre potreby obecného úradu sa obci vráti v priebehu troch rokov. Áno, je to len prvá „lastovička“. Som však odhodlaný pokračovať v hľadaní ciest na zefektívnenie hospodárenia, aby sme ušetrené financie mohli investovať do rozvoja našej obce.

Počas roka nás postihli aj náročné situácie. Postihla nás snehová kalamita v miestnej časti Magurka, takisto sme mali vyhlásený 3. stupeň povodňovej aktivity v našej obci. S prírodnými živlami sme sa pasovali, ako sme vládali. Mám za to, že sme tieto náročné situácie zvládli.

Poďakovanie patrí zamestnancom obce aj dobrovoľným hasičom Partizánskej Ľupče za aktívny prístup pri odstraňovaní následkov, ktoré nám prírodné živly spôsobili.

Ďakujem a vinšujem

Veľmi pekne chcem poďakovať poslancom obecného zastupiteľstva, členom komisií za spoluprácu, podnety a aktívnu účasť na zasadnutiach obecného zastupiteľstva.

Moje poďakovanie takisto patrí všetkým vám, ktorí ste nezištne pomohli pri akciách a projektoch pripravených našou obcou v uplynulom roku. Pevne verím, že sa nám spoločnými silami podarí v nasledujúcom roku dosiahnuť čo najviac cieľov, ktoré sme si spoločne stanovili ako priority pri rozvoji našej krásnej obce.

Milí spoluobčania, o chvíľu sú tu Vianoce, najkrajšie sviatky roka. Pôjdeme k vianočnému stromčeku a budeme sa pozerať, ako naše darčeky vyčaria radosť v očiach našich najbližších.

Nie nadarmo stará múdrosť hovorí, že najnešťastnejší ľudia sú tí, ktorí myslia na svoje šťastie a tí najšťastnejší myslia na šťastie druhých.

Želám vám, aby ste pocit šťastia, ktorí zažívate počas Vianoc, zažívali počas celého roka. Prajem vám, aby ste pod stromčekom našli lásku, pohodu aj porozumenie. Šťastné a veselé Vianoce vinšujem.

Balážec Ladislav

Z ĽUPČIANKY DRAVÝ ŽIVEL

Ráno 13. novembra: za pár minút sa pokojný tok Ľupčianky zmenil na dravý živel, ktorý bral so sebou všetko. Prispela k tomu aj stekajúca voda z dolín a polí.

Povodňová pohotovosť

Starosta vydal príkaz k vykonaniu povodňových záchranných prác na území obce. Okamžite zasadol krízový štáb. V spolupráci s Okresným úradom Liptovský Mikuláš situáciu mapovali a koordinovali práce starosta Ladislav Balážec a zástupca starostu Juraj Záchej.

V spolupráci s Lesným komposesorátom a LK Servisom bolo zabezpečené poskytnutie ťažkej techniky, ktorá pomáhala v odstraňovaní prekážok na rozvodnenej rieke. Bolo potrebné zregulovať tok vody nad ihriskom, kde hrozilo zatopenie blízkych nehnuteľností.

Našťastie hladina vzrástla počas dňa a nie v noci. Naši zamestnanci boli rozmiestnení na kritických úsekoch, kde odstraňovali hákmi naplavené konáre a nečistoty. Šlo o mostík pri židovskom cintoríne, mostík v časti Teheleň a Beniačovie most. Upchatie týchto úsekov by spôsobilo závažné škody. Poobede sa situácia upokojila. Boli však predpovedané ďalšie zrážky, a tak sme nič nechceli podceniť. Hliadky až do rána monitorovali výšku hladiny.

Kritická situácia nebola len v obci. O situácii na Magurke nás priebežne informovali miestni obyvatelia, ďakujeme. Najvážnejšie poškodenie vzniklo zatopením priepustu na rázcestí Magurka – Železnô. Rozvodnený potok značne poškodil konštrukciu, narušil statiku a podmyl vozovku. Priepust sa stal nebezpečný na prejazd nákladnými vozidlami, ale prístup osobným automobilom na Magurku ostal zabezpečený. Celý úsek doliny Ľupčianka bol zaplavený a upchatý nánosmi dreva a nečistôt. Výraznú pomoc opäť poskytli miestni hasiči. Keďže sme situáciu v obci zvládali vlastnými silami, naši hasiči boli od rána operačným strediskom Žilina vyslaní do Liptovských Kľačian a Svätého Kríža, kde bola situácia vážnejšia. Po návrate boli k dispozícii v obci až do rána.

Prebagrované koryto má zmysel

Vďaka tomu, že Ľupčianka má dva korytá, nedošlo k veľkým škodám ani k ujme na zdraví. Mrzí nás, že občania sú ľahostajní ku skládkam pozdĺž potoka. Kvôli obrovským čiernym skládkam bol veľmi ťažký prístup k brehom potoka. Niektoré zo skládok skončili v jeho toku a materiál všetkého druhu je „uskladnený“ v upchatom koryte poniže píly Vokuma. Určite by sa nikomu z nás nepáčila hrádza takéhoto druhu pri svojom dome. Potvrdilo sa, že prebágrovanie koryta pod mostom pri hornej predajni malo svoje opodstatnenie. To platí aj vzhľadom na súčasný stav, keď je koryto po výdatných záplavách opäť zanesené nánosom štrku.

Napriek tomu, že tok patrí Povodiu Váhu, ktoré nemalo v pláne čistenie tohto úseku, obec práce vykonala vo vlastnej réžii v spolupráci s LK Servisom. Náklady síce znášala obec, ale v porovnaní so vzniknutou situáciou sa podarilo predísť podstatne väčším škodám na majetku obce i občanov.

Vo vodnom toku Ľupčianka a na jeho priľahlých brehoch sa môžu všetky činnosti súvisiace s jeho údržbou vykonávať len prostredníctvom spoločnosti Povodie Váh. Je potrebné to akceptovať!

Prípadnú úpravu, o ktorú požiada občan, môže obec vykonávať len s jej súhlasom. Do budúcna čaká obec väčší investičný zámer, lebo väčšina mostíkov a lavíc cez potok je na hranici životnosti.

Juraj Záchej
zástupca starostu

OBEC OBNOVILA VOZOVÝ PARK

Fabia ešte poslúži

Na začiatku roku 2019 obec disponovala dvomi vozidlami: Nissan X-trail (najazdených cca 400 000 km) a Škoda Fabia (najazdených cca 294 000 km). Obe vozidlá obec prevzala od Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Šlo o služobné vozidlá policajného zboru, na ktorých bol zjavný počet najazdených kilometrov aj známky používania spôsobené častým striedaním používateľov daných vozidiel.

Z dôvodu zlého technického stavu (neopraviteľná porucha motora Nissanu X-trail) bol automobil vyradený z evidencie vozidiel bežným spôsobom, firmou zaoberajúcou sa likvidáciou nepojazdných automobilov.

Obecné zastupiteľstvo obce Partizánska Ľupča odsúhlasilo 6. mája 2019 (uznesením 5/5/2019) nákup nového pracovného automobilu LADA Niva v celkovej cene 13.700,- eur. Jedná sa o vozidlo v základnej výbave s pohonom 4x4.

Vozidlo je určené na pracovné účely súvisiace s výkonom bežných činností pracovníkov obecného úradu, najmä odvoz a dovoz rôzneho materiálu, smetí, náradia a podobne. Pohon 4x4 je opodstatnený počas zimnej údržby ciest vrátane odvozu smetí z Magurky. Automobil obec nechala prestavať na pohon LPG, to prinesie finančnú úsporu na pohonných hmotách v budúcnosti. Nadobudnutie automobilu sa vykonalo podľa zákona o verejnom obstarávaní a zákona o nakladaní s majetkom obce.

Ďalšie obecné auto Škoda Fabia prešlo opravou pred absolvovaním technickej kontroly v sume 700 EUR. Auto bude slúžiť základnej škole, zariadeniu pre seniorov ale aj obci.

Fabiu prevzala obec bez preukázateľnej servisnej histórie, preto bolo potrebné vykonať nevyhnutnú servisnú opravu a údržbu pred absolvovaním emisnej a technickej kontroly.

Nová Kia znamená úsporu

Nákup vozidla KIA Sportage v hodnote 25.000 eur obecné zastupiteľstvo schválilo na svojom zasadnutí dňa 11. júna 2019 (uznesením 14/7/2019), lebo obec nemala vlastné vozidlo pre potreby obecného úradu pri vybavovaní širokej agendy.

Zamestnanci a pracovníci obecného úradu pri vybavovaní agendy používali vlastné osobné vozidlá, za čo sa im preplácali cestovné náklady. To znamenalo pre obec vyššie finančné zaťaženie ako používanie obecného automobilu. Len za roky 2015 - 2018 bolo vyplatených spolu 26.555,- eur ako cestovné náhrady.

Je teda zrejmé, že investícia do nového automobilu pre obecný úrad je opodstatnená. Investícia sa obci vráti v priebehu niekoľkých rokov. Nadobudnutie automobilu prebehlo podľa zákona o verejnom obstarávaní a zákona o nakladaní s majetkom obce. S predajcom bola dokonca dohodnutá výrazná zľava 3.000,- eur.

Vozidlo je vybavené pohonom 4x4 a automatickou prevodovkou. V uvedenej cene bolo k autu dodané aj zimné prezutie vrátane hliníkových diskov.

Keďže k obci patrí aj miestna časť Magurka, už v minulosti počas snehovej kalamity a skorých jarných mesiacov nám ťažká dostupnosť potvrdila opodstatnenosť pohonu 4x4.

Katarína Budveselová

REKONŠTRUKCIA DOMU ČÍSLO 4

Pracovníci začali s rekonštrukciou domu č.4, ktorý je vo vlastníctve obce. V súčasnosti sa rekonštruuje spodné podlažie. Bude tam vytvorený dvojizbový byt, ktorý bude slúžiť ako nájomný.

Poslanci obecného zastupiteľstva schválili investíciu na rekonštrukciu vo výške 10 000,- eur. Rekonštrukcia sa realizuje vo vlastnej réžii, nie dodávateľsky. Vďaka tomu sa obci podarí ušetriť nemalé prostriedky.

V budúcnosti plánuje vybudovať ďalšie dva nájomné byty v podkroví domov č. 3 a č. 4 zo zdrojov Štátneho fondu rozvoja bývania. Na to je už spracovaná štúdia odsúhlasená Pamiatkovým úradom v Žiline. Výsledkom bude bytový dom, v ktorom budú štyri nájomné bytové jednotky.

ÚDRŽBA V LETE I NA JESEŇ

Dážď či slnko, pracuje sa stále

Zamestnanci obecného úradu počas celej sezóny vykonali množstvo práce. Ich činnosť je ovplyvnená počasím. Hoci počas daždivých dní možno nevidno zamestnancov pohybovať sa po obci, to neznamená, že nepracujú. Vtedy sú v dielni, kde zvárajú bráničky, natierajú drevené výplne a lavičky. Alebo ošetrujú brúsením rôzne hrdzavé konštrukcie, napr. erby, vstupy do obce, značky a vykonávajú základnú údržbu strojov. V slnečných dňoch kosia a venujú sa údržbe verejných priestranstiev, cintorínov, ihriska a jeho areálu. Čistia a kosia plochy v miestnej časti Magurka.

Pre lepšiu predstavu - napríklad areál ihriska bol kosený 26-krát. Aj kosenie cintorína si vyžaduje mravčiu prácu, pretože jeho terén a usporiadanie je veľmi členité a komplikované.

Obecní odborníci

Práce zamestnancov úradu spočívajú aj v odborných činnostiach rôzneho druhu, ktoré vyžadujú znalosti zo stavebníctva, drevárstva či zámočníctva. Množstvo odvedenej práce hovorí samo za nich.

Ukončila sa kompletná údržba cintorína. Na budove Domu smútku sa podľa plánu dokončili vonkajšie a vnútorné nátery. Strecha dostala nový náter, vymenili sa žľaby, dažďové zvody a natrel sa šťauplát.

Vo vlastnej réžii boli vyrobené a osadené dve celkom nové brány a jedna brána bola zrekonštruovaná. Novým náterom boli ošetrené oznamovacie tabule. Nezabudlo sa ani na úpravu vstupov k potoku. Z dôvodu bezpečnosti boli opílené a vyrúbané dreviny, ktoré svojou mohutnosťou a zlým zdravotným stavom ohrozovali návštevníkov cintorína.

Od pietneho miesta pokračujme ďalej - smerom do obce. Pri kostôlku bolo zhotovené nástupisko pre cestujúcich. Tu šlo o kompletné položenie zámkovej dlažby s obrubníkmi. Úplnou opravou prešla lavica za Ďumbierom: vymenili sa poškodené drevené prvky zábradlia, ošetrili sa náterom a vymenila sa prepadnutá dlažba.

Asfaltovanie aj knižnica

Počas asfaltovania nových úsekov ciest v obci zamestnanci vykonali prípravné práce. Spočívali vo vyrezávaní poškodených dier a následnom zaliatí asfaltom. Toto bolo vykonané svojpomocne a na samotné asfaltovanie sa použil nespotrebovaný asfalt z čistenia cestných strojov na konci dňa. Takto boli obci ušetrené nemalé finančné prostriedky.

Do ich práce patrí napríklad aj sťahovanie knižnice, ktorá bude čoskoro zriadená v priestoroch kultúrneho domu. Netreba zabudnúť na zhotovenie príjazdových ciest k záchytnému parkovisku (počas jarmoku a sviatku Pamiatky zosnulých), ale aj na prípravu priestranstiev a varenie gulášu na Magurke počas odpustovej slávnosti.

Obec sa snaží čo najviac prác vykonať vo vlastnej réžii, a tak je potrebné pravidelné dopĺňanie pracovných pomôcok, rôzneho drobného náradia aj mechanizmov, ktoré uľahčia prácu v budúcnosti.

V tomto čase letná technika prechádza posezónnou údržbou (vyžínače, kosačky) pripravuje sa technika na zimné mesiace.

Už teraz je pripravený zimný posyp a posypová soľ.

Obec nemá svoj traktor, ktorý by bolo možné použiť na odhŕňanie snehu. Musela teda pristúpiť na dojednanie podmienok zimnej údržby, ktorá bude tento rok vykonávaná dodávateľsky.

Zaslúžia si pochvalu

Vedenie obce vyslovuje poďakovanie zamestnancom za kvalitne odvedenú prácu v uplynulom období. Už teraz dúfa, že zvládneme práce spojené s príchodom zimných mesiacov.

Mrzí nás, že ťažká práca a zveľaďovanie obce niekedy príde na zmar kvôli nedisciplinovaným jedincom, ktorí vandalizmom ničia spoločný majetok. Prosíme občanov, aby sa nebáli prísť na obecný úrad a oznámiť, ak budú očitými svedkami takéhoto konania. Všetkým nám záleží na tom, aby naša obec bola pekná a žilo sa nám tu dobre.

Juraj Záchej, Renáta Antolová

POĎAKOVANIE PANI ANNE ŠVIDROŇOVEJ

Je až neuveriteľné ako čas rýchlo uteká. V máji tohto roku uplynulo 20 rokov ako pani Anna Švidroňová - prvá opatrovateľka - nastúpila medzi kolektív obecného úradu. Za náročnú prácu jej patrí veľký obdiv. Každý deň sa starala o našich občanov, ktorí už boli odkázaní na celodennú starostlivosť. V mnohých prípadoch bola osobne aj pri ich posledných chvíľach na pozemskej ceste.

Nie každý takúto prácu zvláda. Ona však bola tá, ktorá od rána so svojou energiou vybavovala, zariaďovala a starala sa o množstvo drobností, ktoré naši nevládni občania potrebovali.

Pamätáme si ju - na bicykli, pešo, ale s úsmevom – vždy pomáhala ako sa dalo. Mnohokrát aj cez víkendy. Keď sa jej zhoršil zdravotný stav, nevzdala to a vždy bola k dispozícii.

Bolo nám cťou odovzdať jej darček na pamiatku a biele orchidei čisté ako jej práca. Aspoň takto sme poďakovali za jej mnohoročnú záslužnú a ťažkú prácu. Prajeme jej ešte veľa zdravia a optimizmu do života, aby si v pokoji medzi svojimi najbližšími užívala zaslúžené roky dôchodku. Ešte raz, veľká vďaka, pani Anka!

Dana Havlanová
a kolektív obecného úradu

AKO ĎALEJ S ODPADMI

Určite ste v médiách zachytili informácie o tom, že obce sú nútené zvyšovať poplatky za komunálny odpad. Výnimkou nie je ani naša obec. Obecné zastupiteľstvo schválilo zmenu výšky poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady na území obce Partizánska Ľupča. Zmeny sú nasledovné.

Zmeny v poplatkoch

Od 1. januára 2020 sa zvyšuje poplatok za uloženie TKO z 8,28 Eur na 15 eur za osobu s trvalým, alebo prechodným pobytom v našej obci na jeden kalendárny rok. Nárok na zníženie poplatku o 50% majú dôchodcovia nad 80 rokov a držitelia preukazu ZŤP príp. preukazu ZŤP/S a študenti po predložení hodnoverného dokladu zo študentského domova alebo internátu.

Ruší sa vývoz stavebného odpadu na skládku. Vychádza to zo zistenia že súčasný systém bol zneužívaný osobami, ktoré nemajú nehnuteľnosť v Partizánskej Ľupči. Práve vynášanie drobného stavebného odpadu, za ktorý musí obec platiť 7 eur za každú tonu uloženú na skládke nám prudko znižuje úroveň vytriedenia. Podľa dostupných údajov máme najnižšiu úroveň vytriedenia zo všetkých obcí v Liptovskom regióne.

Práve z dôvodu veľmi nízkeho podielu vytriedeného odpadu je obec nútená zvýšiť poplatky za TKO. Inak povedané - čím viac nevytriedeného a stavebného odpadu vyvezieme na skládku, tým vyššiu sadzbu za uloženie budeme mať. V tomto roku bolo obci fakturovaná cena 17 eur za tonu uloženého TKO. V budúcom roku to bude pravdepodobne 26 eur za tonu.

Ak sa nám tento trend nepodarí zmeniť , v roku 2021 bude obec platiť 33 eur za tonu uloženého odpadu na skládku. Za vývoz stavebného odpadu „zadarmo“ teda doplácame my všetci občania Partizánskej Ľupče. V uplynulom roku obec doplatila za občanov 17 329,93 eur. A to aj napriek tomu, že sa nám podarilo vyjednať výhodnejšie zmluvné podmienky, keď sa cena za odvoz odpadov znížila o 15%.

Kontajnery na plast zdarma

Je potrebné vedieť, že poplatok za TKO nezahŕňa iba odpad, ktorý uložíte do svojich nádob určených na vývoz odpadu. V poplatku je zahrnuté aj čistenie ciest, likvidácia čiernych skládok a pokuty za zle vytriedený odpad v nádobách na zber triedeného odpadu a pod.

Uvedomujeme si, že zvýšenie poplatku za TKO zaťaží peňaženky našich občanov. Chceme Vám pomôcť so separáciou. Preto Obecné zastupiteľstvo rozhodlo, že každá domácnosť dostane kontajner na plasty v hodnote 23,60 eur od obce Partizánska Ľupča zadarmo.

Veríme, že tieto kroky pomôžu zvýšiť separáciu odpadov v našej obci a následne znížiť platby obce a všetkých jej obyvateľov. Tu platí jednoduchá rovnica: čím viac odpadu vytriedime, tým menej za odpad zaplatíme. A samozrejme tým pomôžeme životnému prostrediu.

Ladislav Balážec

NOVÉ KOMUNIKÁCIE V OBCI

Na prelome októbra a novembra obec vykonala rekonštrukciu vytipovaných a ľuďmi navrhnutých úsekov komunikácií, ktoré už potrebovali nutnú opravu. Na túto investíciu vykonala obec verejné obstarávanie. Z cenových ponúk vybrala najvýhodnejšiu ponuku od firmy Cestné stavby Liptovský Mikuláš.

Podstatou rekonštrukcie bolo vyčistenie vozovky, následný penetračný nástrek a výšková úprava vodovodných armatúr a kanalizačných šácht. Finálna úprava spočívala v položení asfaltového koberca a drobných individuálnych úprav.

Dohromady bolo vyasfaltovaných 6000 m2 nového povrchu. Z nových ciest sa môžu tešiť obyvatelia ulíc smerom od Vokumy po bývalý Ďumbier, ulica pri

pizzérii a časť ulice od pána Klimenta Mojša po pána Jána Migasa. Celková hodnota tohto diela z rozpočtu obce bola 65 700 eur.

Zdvihla sa výška komunikácie a prispôsobenie individuálnych vstupov k nehnuteľnostiam neboli súčasťou zákazky, a tak je potrebné, aby si toto občania vhodným spôsobom prispôsobili.

Obec ďakuje občanom za trpezlivosť a ústretovosť. Dúfa, že rekonštrukciou sa v uvedených lokalitách zvýši komfort premávky.

Juraj Záchej, zástupca starostu

K VÝROČIU SNP: NEZABUDNIME NA SÚDRŽNOSŤ

Starosta obce Ladislav Balážec vo svojom príhovore k 75. výročiu Povstania upozornil na to, čo aj dnes drží pokope zdravú spoločnosť.

Pred 75 rokmi sa statoční muži a statočné ženy na Slovensku pridali k zápasu civilizovaného sveta s fašistickou a nacistickou ideológiou. Rozhodli sa bojovať proti režimu, ktorý neváhal posielať svojich občanov na smrť v koncentračných táboroch.
Títo muži a ženy sa postavili nacistickým okupantom a politike Tisovho vojnového slovenského štátu, aby zachránili budúcnosť vlastnej krajiny a ľudí, ktorí v nej žili.
V auguste 1944 sa v Slovenskom národnom povstaní spojili reprezentanti rôznych názorových a politických prúdov a odmietli ilúziu, že Slovensko dokáže prežiť vďaka kolaborácii so zlom.
Odmietli tvrdenie vládnych elít, že podriadenie sa Hitlerovej Tretej ríši je akousi šikovnou „treťou cestou“ k sebazáchove malého národa a že obetovanie životov židovských či rómskych susedov je prijateľnou cenou za udržanie zdania pokoja uprostred vojnového besnenia.
Desiatky tisíc ľudí povstali, a to aj proti obrovskej vojenskej presile, lebo pochopili, že v zápase o budúcnosť, našej krajiny, ako aj civilizovanej Európy, v ktorom na frontoch druhej svetovej vojny zomierali milióny ľudí, nemôžu stáť bokom.
Pripomínam to, aby som zdôraznil, že zdravú spoločnosť nemôže držať pokope slepá vernosť autorite, ale iba vernosť hodnotám, o ktoré sa spolu môžeme oprieť.
Zdanlivý pokoj, osobné pohodlie, neochota čeliť nepríjemnej pravde či falošná jednota nemôžu byť dôvodom na ospravedlňovanie nespravodlivosti a svojvôle moci voči vlastným občanom, voči menšinám či voči jednotlivcom.
Každá spoločnosť sa posilňuje vzájomnými putami a piliermi, ktoré zvyšujú jej súdržnosť a odolnosť. Úspešný príbeh každého štátu sa skladá z udalostí v jeho dejinách, na ktoré môžu byť občania hrdí, na ktoré sa môžu odvolať v ťažkých časoch.
Vďaka odvahe začať 29. augusta 1944 s vysťahovaním je Slovenské národné povstanie pilierom, o ktorý sa moderná, slobodná a súčasná spoločnosť môže pevne oprieť.

DOBRÝ ROK, PRIATELIA DOBRÉHO DIVADLA

Ten práve končiaci bol taký, aký bol. Pre LUNETRDLO však určite úspešný. Aj keď sa nám nepodarilo úplne všetko, čo sme chceli, aj to, čo sa nám podarilo, ďaleko presahuje hranice obyčajného dedinského ochotníckeho divadla.
Značka LUNETRDLO sa stáva značkou kvality a meno Partizánska Ľupča sa skloňuje v regiónoch, kde ešte asi nikdy doteraz. V Čechách, v Prahe to ide celkom dobre, v Poľsku, Bielorusku a Lotyšsku ho trochu „komolia“.
Ale aj miest na Slovensku, kde sme sa objavili na divadelných plagátoch je celkom dosť. Komédie O ženách a mužoch, Obvoďák, Literárny kabaret zabávali divákov okrem iného v Košiciach, Žiline, Nižnej, Hniezdnom, Banskej Bystrici, Budmericiach.
Do rôznych projektov sa nám podarilo úplne rovnocenne zapojiť aj náš ľupčiansky dorast. Naše „divadelné deti“ naozaj robia radosť. Vyrastajú z nich ľudia, ktorí divadlo nielen hrajú, ale kultúrou aj žijú. Úplne hravo a pritom profesionálne prezentujú všetky svoje obľúbené „kusy“ a „kúsky“ – skvelú Vianočnú koledu, ktorú si môžete pozrieť 29. novembra na Lúčkach a 20. decembra o 16. hod. v rámci ružomberského Adventného programu. Aj monológ Dievča z Národného, výborné umelecké prednesy z tvorby Jána Smreka a slovenského velikána P. O. Hviezdoslava, etudu Hájnikova žena a Veselý pohon na Jánošíka.
Jesenné premiéry Čechovovej Svadby a monodrámy Xantypa hosťujúcich členiek súboru sa síce odohrali najskôr na Lúčkach. Potom zožali veľký úspech v krásnom mestečku ruží Rezekné v Lotyšsku. Určite ich budete mať možnosť zhliadnuť aj na domácej scéne.
Už teraz sa tešíme na stretnutie s vami „Na Štefana“ v našej Kultúre 26. decembra o 18. hod. Po „krátkej“ odmlke sa predstaví na javisku náš dočasne „stratený“ režisér.

Barbora Janíčková

STRETNUTIE SENIOROV

Približne sto seniorov sa stretlo v piatok popoludní 15. novembra 2019 v kultúrnom dome. Kolektív obecného úradu pripravil posedenie pri príležitosti Mesiaca úcty k starším.

I keď nohy ich už tak neposlúchali ako za mladi, predsa prišli všetci s úsmevom na tvári. So známymi piesňami hudobnej skupiny Akcent live si všetci spoločne zanôtili, poniektorí si v rytme i zatancovali. Seniori prežili pár nezabudnuteľných okamihov v prítomnosti svojich rovesníkov a mnohí si oživili spomienky na spoločné, dávne chvíle.

Úprimne a s povzbudením sa im prihovorili starosta obce Ladislav Balážec a pracovníčka úradu Renáta Antolová.
Popriali im pevné zdravie, veľa úsmevu, elánu a radosti zo života. Poďakovali im za prácu, ktorú vytvárali a vytvárajú pre svoju obe aj rodiny. Domov si so sebou odniesli nielen dobrú náladu, ale aj malý darček v podobe uteráka a vianočných salóniek.
V tento deň bol vyhlásený štátny smútok, a tak za zvonenia zvonov minútu ticha venovali pamiatke obetí tragickej dopravnej nehody pri Nitre a povodní v Revúcej.

Renáta Antolová

ČLENOVIA ZVÄZU TELESNE POSTIHNUTÝCH S JEDNOTOU DÔCHODCOV ŠPORTOVALI

Rada Základnej organizácie Slovenského zväzu telesne postihnutých Partizánska Ľupča a výbor základnej organizácie Jednoty dôchodcov Slovenska v spolupráci s Olympijským klubom Liptova zorganizovali 20. júla tohto roku za pekného počasia na futbalovom štadióne v Partizánskej Ľupči športové hry.

Súťažilo sa v 3. disciplínach: šípky, hod na plechovky a hod granátom na cieľ.
Po občerstvení s chlebíkom so škvarkovou pomazánkou a cibuľkou predsedníčka organizácie telesne postihnutých Milada Ondrejková privítala predsedu Okresnej rady Júliusa Sokola a starostu obce Ladislava Balážeca.
Privítala aj hostí z Liptovského Hrádku - Alenku Kováčovú, Annu Čániovú, Pavla Čániho, Annu Feriancovú, Máriu Jedľovskú. Liptovský Mikuláš reprezentovali manželia Javošovci a Kveta Kocourová. Za Združenie rodičov postihnutých detí v Liptovskom Mikuláši boli prítomné predsedníčka Beata Niková a Eva Danková s dcérami.
Po príhovore Júliusa Sokola a starostu obce sa súťažilo. Po súťažiach si všetci pochutili na výbornom guláši, ktorý uvarili bratia Juraj a Miroslav Adamčiakovci.
Nasledovala spoločenská časť akcie, počas ktorej boli vyhlásené výsledky. V kategórii žien bolo poradie: 1. Žofia Sokolová, 2. Anna Čániová, Beata Niková a medzi mužmi: 1. Ladislav Mrázik, Juraj Adamčiak, Miroslav Hladiš.
Medaily olympijského klubu Liptova a vecné ceny odovzdali predseda Július Sokol, predsedníčka Milada Ondrejková a členka Zlatica Chalupková, ktorá mala na starosti športové disciplíny s Oľgou Kráľovanskou. Akcia pokračovala slávnostným zasadnutím okresnej rady. Boli odovzdané ocenenia, ktoré udelila Republiková rada SZTP Bratislava na návrh okresu Liptovský Mikuláš.
Július Sokol za asistencie podpredsedníčky Alenky Kováčovej a členky Milady Ondrejkovej odovzdal kvietok a ocenenia: strieborné medaily SZTP za dlhoročnú činnosť a propagáciu pomoci hendikepovaným členom základnej organizácie Partizánska Ľupča - Božene Kohútovej, Margite Gregorovej, Anne Sokolovej, Žofii Sokolovej, Albínovi Antolovi aj pri príležitosti životného jubilea 80-tky. Anne Čániovej z Liptovského Hrádku bol odovzdaný ďakovný list a Beate Nikovej s Evou Dankovou plaketa za dlhoročnú aktívnu činnosť pre telesne postihnutých.
Podpredsedníčka Alenka Kováčová informovala prítomných o reprezentácii Júliusa Sokola na medzinárodnom dni osôb so zdravotným postihnutím v Trebišove. Získal tam zlatú a striebornú medailu, odovzdala mu kvietok. Nasledovalo vylosovanie tomboly, na ktoré sa všetci tešili.
Vďaka patrí starostovi Ladislavovi Balážecovi a obecnému úradu v Partizánskej Ľupči za finančný príspevok a audio aparatúru na túto vydarenú akciu. Ďakujeme aj obecnému futbalovému klubu za poskytnutie priestorov areálu, olympijskému klubu Liptova za medaily a ceny do tomboly, COOP Jednote Partizánska Ľupča za finančný príspevok pre akciu a v neposlednom rade všetkým členom, ktorí sa podieľali na príprave a priebehu tejto akcie.
Po skončení oficiálnej časti členovia posedeli pri občerstvení, reprodukovanej hudbe a pesničkách harmonikára a nášho člena Dušana Bartánusa. Takto sa členovia organizácií stretli, vymenili si skúsenosti z činnosti, zabavili sa a napriek hendikepu si zašportovali. Aj takto si uctili myšlienky olympizmu.

KRAJSKÉ ŠPORTOVÉ HRY SZTP V ŽILINE-BYTČICI

5. októbra 2019 sa v dennom centre JAS Žilina – Bytčica uskutočnil 3. ročník krajských športových hier, ktoré zorganizovala Krajská rada SZTP na čele s predsedníčkou Marikou Antalovou.
Za okresné centrum Liptovský Mikuláš sa ich zúčastnili predseda Július Sokol, podpredsedníčka Alena Kováčová a členovia z Liptovského Hrádku manželia Čániovci.
Po občerstvení a zahájení predsedníčkou Marikou Antalovou sa súťažilo v 4 disciplínach - boolball, discgolf, hod vreckami a šípky. Pre nepriaznivé počasie súťaže sa súťažilo vnútri centra. Po skončení súťaží si všetci pochutili na výbornom guláši, pripravili ho pracovníčky denného centra.
Za okresné centrum Liptovský Mikuláš vybojovala 2. miesto v šípkach Alena Kováčová. Medaily a vecné ceny pre troch najlepších súťažiacich z každej disciplíny v kategórii muži, ženy a ťažko zdravotne postihnutí, odovzdali Marika Antalová a člen Július Sokol. Účastníci športových hier sa aj napriek svojim hendikepom dokázali prekonať a podať dobré športové výkony. Za dobre pripravenú akciu patrí poďakovanie Marike Antalovej s kolektívom a pracovníkom denného centa v Bytčici.

Stranu pripravil Július Sokol, predseda OC SZTP Liptovský Mikuláš

MEDZINÁRODNÝ DEŇ V TREBIŠOVE

27. - 29. júna 2019 sa predseda OR SZTP Liptovský Mikuláš a podpredseda ZO SZTP v našej obci Július Sokol s podpredsedníčkou OR SZTP Liptovský Mikuláš Alenou Kováčovou zúčastnili Medzinárodného dňa osôb so zdravotným postihnutím v Trebišove.

V rámci akcie sa prvý deň uskutočnili športové hry, na ktorých sa mimoriadne darilo predsedovi reprezentovať obec, OR SZTP a KR SZTP, ktorej je tiež členom. V disciplíne hod do basketbalového koša sa umiestnil na 1. mieste a v disciplíne kop na bránku 2. mieste.

Večer na vyhodnotení mu zlatú a striebornú medailu s diplomom odovzdal primátor mesta Trebišov PhDr. Marek Čižmár, ktorý prevzal záštitu nad týmto podujatím, predsedníčka RR SZTP Bratislava Ing. Monika Vrábľová, riaditeľka RC SZTP Ing. Oľga Bohuslavová a predsedníčka OC SZTP Trebišov Zuzana Fazekašová.

Po vyhodnotení nasledoval spoločenský večer s vystúpeniami folklórnych súborov, žiakov ZUŠ za doprovodu pedagógov z Trebišova. Prezentovali sa hodnotným programom, hlavne ľudovými piesňami regiónu Zemplína.

Na druhý deň sa uskutočnil seminár zameraný na platnú novelu zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia, ku ktorému podali komentár pracovníčky Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trebišov.

Po skončení seminára účastníci mali možnosť prehliadky kultúrnych pamiatok mesta Trebišov. Navštívili kaštieľ rodu Andrássyovcov a kláštor paulínov.

Večer sa uskutočnilo spoločenské posedenie s odovzdaním zväzových vyznamenaní. Predseda OR SZTP Július Sokol prevzal pre členov ZO SZTP okresu Liptovský Mikuláš nasledovné vyznamenania: pre Annu Čániovú zo ZO SZTP Liptovský Hrádok ďakovný list, plakety pre Beatu Nikovú a Evu Dankovú zo ZO ZRPD Liptovský Mikuláš. RR SZTP v Bratislave na návrh ZO SZTP Partizánska Ľupča. Okresná rada SZTP v Liptovskom Mikuláši udelila strieborné medaily SZTP aj piatim členom ZO SZTP Partizánska Ľupča: Albínovi Antolovi, Margite Gregorovej, Božene Kohútovej, Anne Sokolovej a Žofii Sokolovej.

Večer pokračoval vystúpením hudobnej skupiny. Nechýbali ani hodnotné ceny v tombole. Takto sa členovia SZTP z celého Slovenska vzdelávali, vymieňali skúsenosť, súťažili a zabavili sa.

Poďakovanie za zorganizovanie akcie patrí organizačnému výboru pod vedením predsedníčky RR SZTP Bratislava Ing. Moniky Vráblovej a predsedníčky OC SZTP v Trebišove Zuzany Fazekašovej s kolektívom.

OKRESNÁ RADA NA VÝJAZDOVOM ZASADNUTÍ

V zmysle schváleného plánu činnosti na rok 2019 uskutočnila okresná rada 11. Júna 2019 výjazdové zasadnutie.

Priestory zabezpečil predseda Július Sokol tradične od Poľovníckeho združenia Ľupčianka v ich zariadení v Ľupčianskej doline. Organizačne a materiálne akciu zabezpečili predseda Július Sokol spolu s podpredsedníčkou Alenou Kováčovou. Po príchode sa všetci občerstvili na tradičnej špecialite, chlebe so škvarkami a cibuľkou. Počas celého dňa koštovali koláčiky, ktoré pripravili šikovné ruky členiek všetkých základných organizácií.

Na zasadnutí predseda informoval o splnení úloh, ktoré mu vyplynuli z minulých zasadnutí. Hovoril o zabezpečení priestorov pre okresné centrum na právnom základe. Venoval sa aj vyjasneniu niektorých nezrovnalostí ohľadom identifikačného čísla až po pomoc pri vybavovaní identifikačného čísla pre Základnú organizáciu SZTP Liptovský Mikuláš.

Predseda oslovil sponzorov s prosbou o poskytnutie príspevku na činnosť okresného centra. Zabezpečuje včasnú expedíciu došlých materiálov z republikovej a krajskej rady predsedom základných organizácií. Načas s predsedami zabezpečil spracovanie a zaslanie podkladov k registrácii. Poskytuje aj s podpredsedníčkou metodickú pomoc a rady k činnosti základných organizácií.

Informoval o najbližších akciách, ktoré členov čakajú. Ide o benefičný koncert v Bratislave, účasť na zasadnutiach krajskej rady, akciách usporiadaných republikovou a krajskou radou.

Na základe pozvania od jednotlivých základných organizácií v okrese sa zúčastňuje na ich akciách.

Nakoniec vyzdvihol dobrú spoluprácu s predsedníčkou republikovej rady Monikou Vrábľovou, riaditeľkou Oľgou Bohuslavovou, predsedníčkou krajskej rady Marikou Antalovou.

Prítomným odovzdal spolu s podpredsedníčkou Alenou Kováčovou malú pozornosť. Po skončení oficiálnej časti zasadnutia, za slnečného počasia, v peknom prostredí, posedeli pri výbornom guláši uvarenom Lackom Urbanovičom a Paľkom Čánim.

Spojili príjemné s užitočným - popri pracovných povinnostiach a výmene skúseností z činnosti sa dokázali zabaviť a zrelaxovať.

Poďakovanie patrí Poľovníckemu zduženiu Ľupčianka za sponzorské poskytnutie zariadenia.

Stranu pripravil Július Sokol, predseda OR SZTP Lipt. Mikuláš

KARITA CHCE POSKYTOVAŤ ČO NAJLEPŠIE SLUŽBY

Naším hlavným cieľom je poskytovanie kvalitných sociálnych služieb. V rámci sociálnej rehabilitácie neustále podporujeme také opatrenia, programy a postupy, ktoré vedú k udržaniu, prípadne zlepšeniu zdravotného stavu klientov. Pri týchto aktivitách berieme ohľad na ich priania, možnosti a schopnosti.

Hudba, knihy aj hry

Medzi každodenné aktivity v našom zariadení patrí neustále precvičovanie kognitívnych funkcií klientov. Zameriavame sa predovšetkým na precvičovanie pamäti, pozornosti a reči klientov. Personál pri týchto aktivujúcich cvičeniach využíva nielen odborné pracovné zošity ale aj obľúbené prvky muzikoterapie.

Tvorivo orientovaní klienti sa radi zúčastňujú činností s prvkami arteterapie zameraných na kreslenie, maľovanie či lepenie rôznych druhov materiálov. Niektorí sa radi podieľajú na výzdobe zariadenia. Pri práci alebo výzdobe sa snažíme využiť najmä aktuálny prírodný materiál alebo iné zdroje - nepotrebné gombíky, čipky či kúsky látok alebo dreva.

Ďalšou obľúbenou záujmovou činnosťou je čítanie. Biblioterapia pomáha klientom účelne využívať voľný čas či prekonávať smutnú náladu. Ponúka klientom iný svet plný rozmanitých krajín a príbehov. K dispozícii máme knižnicu, ktorú neustále rozširujeme o ďalšie, väčšinou darované knihy. Našim seniorom čítame rôzne príbehy pre potešenie duše a to nielen skupinovou formou ale aj individuálne na ich izbách.V našej spoločenskej miestnosti a v zimnej záhrade máme k dispozícii rôzne spoločenské hry, pri ktorých môžu obyvatelia nášho zariadenia rozvíjať jemnú motoriku, pamäť aj vzájomné vzťahy.

Tešíme sa z návštev

Pre potreby duchovného života v zariadení sa konajú pravidelné bohoslužby. Ohľad berieme na vierovyznanie každého klienta aj na klientov bez vierovyznania. O duchovné potreby našich klientov sa starajú miestni farári Mgr. Ján Molčan a Mgr. Ondrej Švančara.

S kultúrnym vyžitím našich klientov nám pomáhajú učiteľky Základnej školy s materskou školou Partizánska Ľupča, ktoré so žiakmi pravidelne nacvičujú tance, pesničky a básničky. Pri viacerých príležitostiach chodia potešiť našich seniorov.

Sviatočné dni (Deň matiek, Medzinárodný deň žien ale aj oslavu októbra – mesiaca úcty k starším) si bez ich návštev už ani nevieme predstaviť. Na záver vystúpení žiaci vždy obdarujú našich klientov drobnými ručne vyrobenými darčekmi.

Výnimočné bývajú aj návštevy členov klubu dôchodcov Jednoty dôchodcov Slovenska z Ľubele, ktorí spolu s básňami, tancom a spevom prinesú aj kopu dobrej nálady a smiechu.

Mentálne zdravie klientov udržiavame prostredníctvom prednášok. Odborníci z rôznych oblastí prinášajú zaujímavé informácie, ktoré rozšíria vedomosti či skúsenosti starších ľudí aj personálu zariadenia. Popri preventistoch z oddelenia Policajného zboru z Liptovského Mikuláša, ktorí chodia seniorov ako rizikovú skupinu obyvateľstva poučiť o vhodnom a bezpečnom správaní, sú veľmi obľúbené aj prednášky týkajúce sa prírody, chránených druhov zvierat či jaskynných útvarov na Slovensku.

Stoličkový výťah pre ľahší pohyb

Napriek veku a nepriaznivému zdravotnému stavu s našimi klientmi precvičujeme podľa individuálnych možností aj ich pohybový aparát. Zameriavame sa predovšetkým na zlepšenie málo používaných či nepoužívaných funkcií alebo aspoň na udržanie pohyblivosti klientov, aby sme čo najviac predĺžili ich schopnosť sebaobsluhy. Klienti majú k dispozícii záhradu ale aj širšie okolie zariadenia na každodenné prechádzky či už samostatne alebo v sprievode personálu. Navštevujú blízke kostoly, poštu, futbalové ihrisko, cukráreň či obchod. Takto sa stávajú súčasťou širšej komunity obce.

KARITA pre svojich imobilných klientov zriadila inteligentný stoličkový výťah, ktorý by mu závidelo nejedno slovenské zariadenie sociálnych služieb. Cieľom vedenia KARITY je zbavovať zariadenie prekážok brániacich v pohybe klientov na vozíku. V zariadení máme zopár miest na poschodí, kde bolo potrebné zdolať dva ramená schodov. V spolupráci s obcou sme vypracovali projekt na stoličkový výťah. Takýto výťah je ideálne bezbariérové riešenie pre imobilných klientov, ktorí potrebujú prekonávať schody.

Nový výťah bol odovzdaný do užívania 19. októbra a už aj naplno „slúži“. Jeho ovládanie je pomerne jednoduché. Klient si zariadenie ovláda sám pomocou ovládača na opierke ruky, prípadne môže výťah pomocou diaľkových ovládačov ovládať aj jeho príbuzný či personál zariadenia. Výťah má aj niekoľko bezpečnostných prvkov, napríklad automaticky zastaví, ak sa niečo na schodoch zasekne alebo dostane k prekážke. Výhodou je, že schody sú plne priechodné pre mobilného človeka a pri potrebe ich v podobe schodiskovej sedačky využíva imobilný klient zariadenia. Jednoduché ovládanie, žiadne zásahy do schodiska a aj diaľkové ovládanie pre zamestnancov sú výhody tohto zariadenia.

Moderný stoličkový výťah bol financovaný z finančných prostriedkov dotácie MPSVR SR a obce. Zariadenie sa tak zbavilo ďalších architektonických bariér.

PhDr. Ľubomíra Gloneková
a kolektív Karity

MEDZINÁRODNÝ DEŇ STROMOV

Stromy sú pľúcami planéty. O ich životnej dôležitosti nielen pre lesné organizmy, ale aj pre celkovú klímu životného prostredia vie snáď každý človek.
20. november je Medzinárodným dňom stromov, a tak svojou aktivitou prispeli k jeho oslave aj žiaci z materskej a základnej školy. Pani učiteľky pozvali pána horára, ktorý prišiel a ochotne ukázal škôlkarom a mladším žiakom ako sa stromčeky sadia. Starší žiaci už dokázali zasadiť stromček s pani učiteľkou Siakeľovou do vykopaných jám, ktoré pripravil pán školník. Blata bolo neúrekom, ale radosť bolo vidieť najmä u tých najmladších. S úsmevom si podávali zablatené hrabličky a motyky.
Čo trieda, to jedlička. Deväť tried a dve škôlkarske je spolu jedenásť. A jama navyše, do ktorej sa zmestila dvanásta. Dvanásť jedličiek ako dvanásť rozprávkových mesiačikov. Dobre sa o ne deti starajte, nech vám z nich vyrastú krásne, zdravé jedle plné vône, energie a kyslíka!

STRAŠIŠKOLA

V piatok podvečer sa stretli v strašiškole strašižiaci s bosorkami učiteľkami. Že strašenie je vážna vec a vyžaduje si dávku odvahy a trpezlivosti si vyskúšali všetky prítomné strašidetiská, ktoré mimochodom prišli v perfektných maskách. Zažili veľa strachu aj zábavy. Čakali ich strašipredmety vo fľaši, hľadali stratený poklad, hádali hádanky a skladali puzzle. Jazdili na metle cez a ponad prekážky, miešali elixíry a na záver si pochutnali na strašidelných maškrtách, ktoré si sami pripravili na strigônsku večeru. A teraz to už všetci vedia - v našej škole straší! Hej, ale len jeden deň v roku. Do Vianoc kľud. Na budúci rok sa tešte! Dostrašenia priatelia!

ŠARKANIÁDA OČAMI ŠTVRTÁKOV

Na Šarkaniádu som sa tešil, lebo jeseň je mojim obľúbeným ročným obdobím a mám aj narodeniny.
Najprv som myslel, že ani neprídem, lebo mi trhali zub, ale prišiel som. Mal som požičaného šarkana. Boli tam aj moji dobrí kamaráti Jakub, Samko, Eliska aj Adam zo 7. A. S Adamom som tam bol až do večera. Bolo nám super! Šarkany parádne lietali. Večer sme išli domov, urobil som si úlohy a išiel spať. Na Šarkaniádu budem dlho spomínať.

Matej Urban, 4. A

...Táto Šarkaniáda bola super! V pondelok nám pani učiteľka oznámila, že bude Šarkaniáda. Išli sme ku kaplnke. Môj šarkan vyzeral ako malý padák a bol dosť veľký. Lietal mi super, lebo Maťov ocko mi poradil ako na to. Neskôr pani učiteľka vyhlásila víťazného šarkana, ktorý lietal najvyššie. Bol to Smajlík Tobiasa Kúkola z 3.A. Fúkal riadny vietor, začalo pršať a tak sme išli domov. Prišiel som domov a aj keď som prechladol, veľmi som si to užil.

Samuel Porubský 4.A

...V jeseni si púšťame šarkany. Šarkaniádu sme mali v stredu 16. 10. Mal som krásneho šarkana. Zamotal sa mi, ale našťastie sa mi ho podarilo rozmotať. Veľa šarkanov bolo krásnych, lietalo ich naraz aj tridsať, ale môj mal pekné farby: modrú, červenú, zelenú, čiernu, oranžovú, žltú...Púšťali sme si ich pri kaplnke na kopci medzi Partizánskou Ľupčou a Sliačmi. Môj šarkan bol druhý, najvyšší, hneď po víťaznom smajlíkovi. Chvíľu začalo aj pršať, ale hneď prestalo. Domov ma zviezli susedia. Šarkaniádu chcem zas!

Jakub Fris, 4.A

KATARÍNA, KATARÍNA...

Opäť prišiel čas na jesennú tanečnú zábavu, teda Katarínsku diskotéku. Do tanca hral deťom pán Branislav Púček. Rada rodičov a skvelí rodičia žiakov druhého ročníka zabezpečili deťom obľúbené párky v rožku, výborné šišky a punč. Komu bolo málo, ten si mohol kúpiť niečo pod zub v bufete. Žiaci sa okrem tanca zabavili aj v súťažných kolách pomedzi tanečné kolá. Učitelia pre nich pripravili rôzne aktivity - balónový, novinový a stoličkový tanec, súťaž „Prines konkrétnu vec a rýchlo sa vráť späť", ale aj skladanie piesní podľa kľúčových slov. V rámci zábavy boli odmenené aj najšikovnejšie triedy a jednotlivci v zbere papiera za I. a II. stupeň, ktorí získali sladkú odmenu. Katarína bola veselá, ale na blate. Dúfame, že prídu biele Vianoce.

Stranu pripravila Anna Ganobjaková

V MATERSKEJ ŠKOLE SA ŽIJE ROZPRÁVKOVO

Materská škola v našej obci má názov „Rozprávková“. Poďme sa teda pozrieť na zopár podujatí, ktoré už majú škôlkári za sebou.

Žabky a sovičky

Je rozdelená na dve triedy. Mladší škôlkari sú Žabky, a je ich 24. Starších Sovičiek je 22. Pani učiteľky pre ne pripravujú zaujímavé činnosti a podujatia, aby sa deti nielen cítili ako v rozprávke, ale prostredníctvom nich sa aj čo najviac naučili.

V hudobnom podujatí „Veselo s gitarou“ pani Iveta Valaštiaková cez interaktívne pásmo piesní a riekaniek previedla deti rozprávkovým príbehom ,,O JESENI“.

Najmenší škôlkari sa vďaka hudobnému programu mamičky Dobrovičovej zoznámili so zvukom klavíra a akordeónu. Výchovný koncert bol zameraný na ľudovú, vážnu a detskú hudbu. Deti si uvedomili, že hudba vplýva na telo, pohyb, ale aj náladu. Veľká vďaka patrí, tejto mamičke hudobníčke, ktorá sa profesionálne venuje hudbe aj spevu. Z jej hudobného aj speváckeho prejavu mali deti krásny zážitok.

Šarkaniáda, film aj poučenie

Na veľké potešenie prijali pozvanie do materskej škôlky príslušníci policajného zboru z Liptovského Mikuláša, ktorí detičkám porozprávali o zásadách bezpečnosti a predviedli spôsoby bezpečného správania sa v cestnej premávke. Deti sa mohli zapojiť nielen do debaty, ale si aj vyskúšať pomôcky z výbavy policajtov. Veľmi tešili už aj preto, že jedným z policajtov bol ocko jedného z nich.

Posledné slnečné dni si deti, pani učiteľky a rodičia užili na spoločnej Šarkaniáde. Ich obľúbený kopec „NA KAPLNKE“ privítal rôznofarebných šarkanov. Slniečko svietilo, a aj vietor bol priaznivý. Deti sa veľmi tešili, že im šarkany lietali vysoko ku modrej oblohe. Poďakovanie patrí rodičom, ktorí prišli, urobili radosť sebe aj deťom a spolu sa tešili z krásneho jesenného popoludnia.

Za kultúrou sa škôlkári vybrali sa do kina. Majú za sebou skvelý deň, pretože si spoločne posadali do veľkého autobusu a vyrazili za „Labkovou patrolou“, animovaným filmom. Detičky boli nadšené. Užili si spoločné cestovanie autobusom, pobyt v kine a získali skúsenosti ako sa v ňom slušne správať a sledovať film.

Anna Ganobjaková

NEDEĽNÉ POPOLUDNIE S LAMPIÓNMI

10. novembra 2019 zorganizoval starosta obce spolu so šikovnými dobrovoľníčkami tvorivé dielničky (nielen) pre deti.

Počas nedeľného popoludnia sme najskôr v Kultúrnom dome zrecyklovali zavárаninové poháre. Z nich si deti aj dospelí vytvorili nádherné lampióny. Všetci zúčastnení sa mohli občerstviť a zároveň trochu zohriať teplým čajom, punčom, či chutnými šiškami. Počasie nám žiaľ nedoprialo uskutočniť Lampiónový sprievod okolo celého námestia, či ulicami Partizánskej Ľupče ako sme plánovali. Trasu sme preto skrátili a v hustom daždi sa prešli okolo Evanjelického kostola. Počasie však nepokazilo radosť deťom. Radosť zo zažatých a svetielkujúcich lampiónov svietila v ich očkách.

Ďakujem všetkým, ktorí pomohli a umožnili tak mnohým rodinám stráviť príjemné nedeľné popoludnie. Verím, že sa zrodila nová tradícia a o rok sa opäť všetci uvidíme na tejto akcii.

Ladislav Balážec, starosta

TÝŽDEŇ S RAYOM

Druhý septembrový týždeň niektorí žiaci „spíkovali“ s americkým lektorom Rayom Sikorskim. Vyučovanie hravou formou prebiehalo v trojhodinových blokoch. Žiaci boli rozdelení do dvoch skupín: mladší, starší a boli nútení rozmýšľať a navzájom komunikovať po anglicky. Domáce úlohy si vyžadovali tiež rozmýšľanie v tomto jazyku. Ani sa nenazdali a týždeň ubehol ako voda v Mississipi. Prišiel čas na ocenenie. Každý zúčastnený žiak dostal certifikát, spoločne sa odfotili a už teraz sa tešia na ďalšie možné stretnutie. So, Good bye Ray. See you soon.

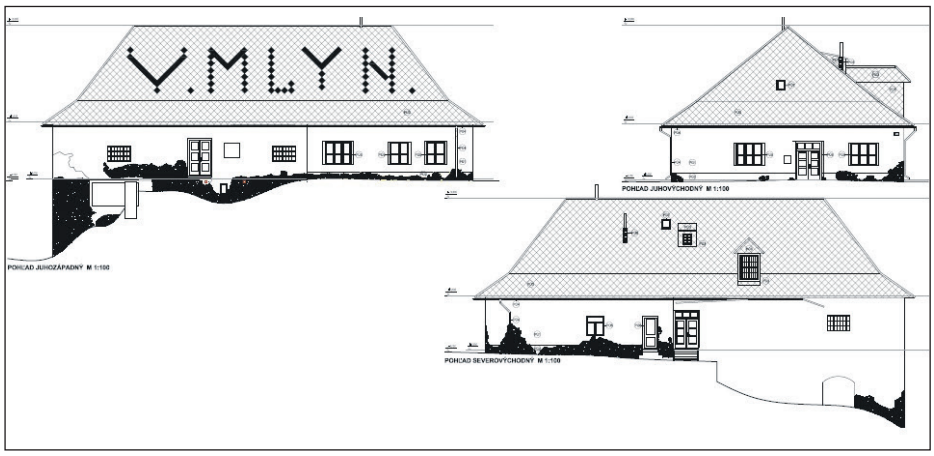

PERGLEROV MLYN JE INVESTÍCIA DO BUDÚCNOSTI

Naša obec odkúpila rozhodnutím Obecného zastupiteľstva „Perglerov mlyn“ do svojho vlastníctva. Som presvedčený o tom, že to bolo dobré rozhodnutie. Podľa doterajších zistení je to jeden z mála komplexne zachovaných mlynov v bývalom Československu. Z pohľadu obce je to investícia do budúcnosti, ktorá zviditeľní našu obec a pritiahne turizmus.

Momentálne spracovávame projektovú dokumentáciu technologickej časti mlyna. To je nevyhnutný základ pre uchádzanie sa o grantovú podporu na rekonštrukciu technológie.

V obytnej časti mlyna vytvoríme Múzeum obce Partizánska Ľupča, v ktorom priblížime návštevníkom obce našu skutočne bohatú históriu. Na vybudovanie múzea sme vypracovali a podali projekt v rámci programu MAS v hodnote 54 000 eur.

Obec oslovila s návrhom na spoluprácu pri vytváraní expozície múzea Slovenskú národnú galériu. SNG nás informovala o kladnom stanovisku a prisľúbila spoluprácu. V rámci nej spracuje expozíciu venovanú vzácnym tabuľovým maľbám z Oltára Bolestnej Panny Márie (r. 1460) pochádzajúcim z Partizánskej Ľupče. Okrem toho máme prisľúbenú spoluprácu s výtvarníkmi Mgr. art. Matejom Fabianom, ArtD. a Mgr. art. Rastislavom Sedlačíkom, ArtD., ktorí nám výtvarne spracujú časovú os vývoja našej obce.

Veľmi sa teším týmto spoluprácam. Pevne verím, že sa nám podarí získať aj ďalších významných partnerov na spoluprácu pri vytváraní súčasnej, modernej a zaujímavej expozície múzea našej obce.

Ladislav Balážec, starosta

OBECNÉ NÁJOMNÉ BYTOVKY

Príprava výstavby nájomných bytových domov v našej obci napreduje. Projektový zámer odsúhlasili pamiatkári.
V troch bytových domov bude 35 bytových jednotiek a priestory určené na skvalitnenie služieb.

KAŽDÁ DOBRÁ VEŽA MÁ SVOJHO KRÁĽA

Veža kostola sv. Matúša v Partizánskej Ľupči sa radí k najvyšším vežiam na Slovensku a je zaujímavá aj svojim architektonickým riešením. V roku 1854 ju zničil požiar a Ľupčanom trvalo 30 rokov kým ju obnovili podľa návrhu nestora slovenskej architektúry Blažeja Bullu. Odvtedy však Ľupčiankou pretieklo veľa vody a hoci drevené časti veže už dávnejšie vyžadovali zásadnú opravu, nestalo sa tak. Až v roku 2018, keď sa už niektoré časti ocitli v havarijnom stave, bola vyhlásená zbierka na jej obnovu a postupne sa začalo s opravou. Garantom opravy bol Ján Kráľ, majster stolárskeho umenia a rodák z Partizánskej Ľupče. Poprosili sme ho, aby nám priblížil priebeh opravy. Veža sa bez ľudí predsa nezaobíde.

O oprave veže sa už popísalo toho veľa. Ako to všetko vlastne začalo?

Ľupčianska veža od svojho vzniku nezažila z pohľadu drevenej konštrukcie žiadnu zásadnú opravu. Malé trhliny v plechu v obvode sukničky sa zväčšovali. Začala presakovať voda, neskôr už tiecť. Voda presakovala na nosné prvky obvodu (ochoze) a všetko začalo hniť.

Prejavovalo sa to tak, že z fasádnej strany nad hodinami je vidieť veľké fľaky. Poškodené nosné hranole narúšali celkovú konštrukciu ochoze a tá začala padať. V jednej časti až 25 cm.

Pri obhliadke v roku 2017 som napočítal 22 miest, v ktorých zatekalo. V zime na podlahe bola hrúbka ľadu aj viac ako 5 cm. Nárožné krokvy boli už tak spráchnivené, že bez problémov ste vložili ruku až po zápästie.

Vážny problém bol v tom, že prístup na mesiačiky bol naozaj len pre zdravých a v prvom rade odvážnych.

Keď sa nám podarilo urobiť do tejto časti schodisko, mohli sem už bezpečne prísť všetci - starosta, poslanci, zástupcovia cirkvi, ľudia znalí a kompetentní. Mohli vidieť to, čo som videl ja. A takto to začalo.

Bezpochyby ste veľmi dobrý odborník, ale tieto práce chceli dobre zladený kolektív. Koľko ľudí pracovalo na oprave, koľko bolo iných odborných profesií a ako dlho práce prebiehali?

Na oprave pracovalo 17 pracovníkov - stolári, tesári, klampiari, strojári.

Od postavenia vonkajšieho lešenia trvali práce viac ako 18 mesiacov. Nie však nepretržite. Boli tu určité obmedzenia. Rozhodujúcu úlohu - ako to už býva - zohrali financie a počasie.

Boli situácie, keď sme pri práci museli visieť na lanách. A dopraviť do výšky štyridsiatich metrov 23 kubíkov reziva tiež nebolo jednoduché.

Dôležité je, že napriek týmto náročným a nebezpečným situáciám všetko dobre dopadlo a nikomu sa nič vážnejšie nestalo.

Chcem osobne vyzdvihnúť a najväčší podiel na prácach priradiť Antonovi Klocháňovi a Ivanovi Záskalickému.

Akciu, akou je oprava kostolnej veže je, potrebné finančne, materiálne, odborne a personálne zabezpečiť. Dnes, keď sa môže ktokoľvek potešiť jedinečným pohľadom z vyhliadkovej terasy veže, je na mieste otázka: Čo všetko sa stalo od položenia prvého schodíka až po ten neopakovateľný výhľad z rozhľadne veže?

Táto otázka je naozaj najpodstatnejšia. Pretože všetko bolo zvláštne. Pre akúkoľvek realizáciu sú potrebné tri základné podmienky: chcieť, vedieť a môcť.

Všetci to poznáme. Mnoho vecí by sme chceli mať alebo dokázať, ale nemôžeme. Lebo od financií až po zdravie nám to umožnené nie je. Inokedy máme aj zdroje, aj chceme, ale naše fyzické, psychické, vekové alebo vedomostné limity nám to neumožnia. Tu sa skĺbili a v rôznych poradiach dopĺňali všetky podmienky počas celej opravy.

Dovoľte mi aj môj vnútorný pohľad na dianie, na ľudí ktorí, vždy našli pochopenie, na všetkých , ktorí chceli pomôcť a preto pomohli.

Chcem poďakovať Ing. arch. Martine Magovej z Pamiatkového úradu zo Žiliny za jej vysoko profesionálny prístup a obrovskú dávku ľudskosti. Vždy sme s ňou našli zhodu pri realizácii.

Našli sa oj ochotní veriaci, ktorí zaklopali na dvere domovov a srdcia ľudí, aby prosili o potrebné financie. Vymysleli formu a systém. Dušou a hlavnou osobou bola pre mňa Katarína Budveselová.

Pomocnú ruku nám podal aj Lesný komposesorát v Partizánskej Ľupči. Ďakujem akcionárom a vedeniu – Ing. Štefanovi Banertovi a Ing. Michalovi Nogemu.

Najvyššiu finančnú hodnotu z firiem, ktoré sme prosili o pomoc bola firma MA-PE, s.r.o., a preto ďakujem Ing. Petrovi Smitekovi a Ing. Martinovi Sameliakovi.

Nie je zvláštnosťou - skôr raritou, že väčšina darcov je z Partizánskej Ľupče, ktorí nevídaným spôsobom podporili opravu veže. Vďační sme boli za každé euro. Darcovia z rôznych sociálnych pomerov priniesli rozhodujúci vklad.

Všetkým zo srdca ďakujem, ale predsa vyzdvihnem p. Ivana Bartánusa, ktorý oferoval 1000 eur, Keď mi bolo ťažko spomenul som si aj na neho s myšlienkou: Keď Ivan toľko obetoval, koľko by som mal ja, čo mám v logu svojej firmy našu vežu?

Ani neviem ako sa poďakovať p. Ľubomírovi Dobríkovi z Liptovských Sliačov, ktorý nám za

Rekonštrukcia veže bola realizovaná s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky - projekt Riešenie havarijného stavu a rekonštrukcie veže rímskokatolíckeho kostola sv. Matúša (c. MK-3939/2019/1.1).

výhodných podmienok požičal výťah. A jeho stratégiou vyčkávania na najlepšiu cenu medi a našou trpezlivosťou sme ušetrili 3500 eur. Ďakujem aj za klampiarske práce.

Spomínate si na nejaké zvláštnosti alebo situácie, ktoré Vás potešili? Ale nebojte sa hovoriť aj o situáciách, ktoré potešili menej.

Zvláštnosti si občas nevšímame, ale táto sa ukazuje ako dosť podstatná. Po odkrytí troch vrstiev farby na pôvodných mesiačikoch sa objavila biela farba. Tak som pochopil úmysel Blažeja Bullu, aby drevený ochoz – mesiačiky, pripadol k murovanej časti a ju rozšíril. Naopak cibuľky nad ňou zoštíhlil.

Jednu letnú nedeľu ma navštívil Marián Balážec ml. a doniesol mi štyri fľaše medu.

Nevošiel ani dnu, len mi odovzdal s tým, že je rád, že sa veža robí a že to robím ja. Bol som zaskočený, veľmi si to vážim. Bolo to povzbudenie od váženej kresťanskej rodiny a kolegu remeselníka. Pre mňa to bola naozaj zvláštnosť.

V priebehu opráv došlo tiež k zvoleniu nového starostu a poslancov, ale u všetkých sme nachádzali porozumenie aj pomoc.

Poslednú zvláštnosť som si nechával pre seba a pre najbližšiu rodinu. Ani moji spolupracovníci o nej nevedia.

To znie tajomne. Podelíte sa s nami aj o poslednú zvláštnosť?

Áno, prezradím viac. Mali sme 1. a 2. etapu za sebou a púšťali sme sa do 3., 4., 5.-tej etapy. Práce prebiehali plynule, ale dochádzali nám peniaze. Ťahal som už tri výplaty z posledných rezerv – boli sme na dne, aj darcovia už boli vyčerpaní. Žaloval som sa Bohu: „Však to robím ako naši predchodcovia na Tvoju slávu a česť Partizánskej Ľupče. Za to nič nechcem len firemne a fyzicky prežiť."

Nič sa žiaľ nezmenilo. Reálne som uvažoval o zastavení prác a ich posunutí na ďalší rok. Bál som sa viacerých vecí. Vonkajšie lešenie je celodrevené a stavané na jednu sezónu - od jari do jesene. Ale my sme už mali za sebou zimu. Ďalšiu zimu by už staticky lešenie nezvládlo. Okrem toho postaviť nové, nie je také jednoduché a lacné. Ide o 53 bežných metrov lešenia. Požičaný výťah, ktorý som mal na trikrát vrátiť, by už ťažko hľadal cestu späť.

V neposlednom rade tu bola aj osobná neistota zvládnuť to fyzicky a psychicky. Ani oddialenie prác o rok nemuselo zabezpečiť dostatočný príjem financií.

V takomto uvažovaní som sedel v aute na ceste z Ružomberka do Partizánskej Ľupče až mi zazvonil telefón. Volala mi riaditeľka OTP banky v Liptovskom Mikuláši s tým, že mám predschválenú pôžičku, či ju využijem. Pomyslel som si, tak Bože toto je odpoveď. Nechávaš to celé na mňa...

Povedal som áno, ale neodbočil som domov, ale pokračoval som v ceste do Liptovského Mikuláša. O dve hodiny som prišiel domov a na otázku manželky, kde som bol tak dlho, povedal som jej pravdu s tým, že o chvíľu príde 10 tisíc eur na účet s 5,68 % úrokom.

Manželka Zlatka je celý život za mnou, v dobrom aj zlom. Povedala: „ Máme ešte dve hypotéky, zvládneme to?" Slabou náplasťou bolo, že jedna končí vo februári 2020. Týmto sa to ale neskončilo.

Aké bolo pokračovanie?

Odišiel som pracovať na vežu a zavolal ma pán starosta Ladislav Balážec. Že by rád prišiel pozrieť aj so svojou rodinou z Írska. Keď vyšiel, bol natešený. Doteraz nevedel, že robíme schodisko až do rozhľadne. Hotové sme mali asi jednu tretinu prác.

Mimochodom sa ma opýtal, či máme ešte peniaze. Odpovedal som, že áno – poriešil som to osobnou pôžičkou. Dodnes vidím ten zľaknutý pohľad s výkrikom: „Čože?". Bol som rád, že náš starosta má starosť a trápi ho cudzí problém. Dokonca som sa neskôr dozvedel, že keď sa vrátil na obecný úrad pracovníčkam povedal, že si vezme pôžičku asi aj on.

Prišlo druhé ráno, potom ako ma volala riaditeľka z banky. Zavolal mi dlžník a oznámil mi, že do hodiny prinesie dlh vo výške 3500 eur. Aj sa stalo. S vyplatenými peniazmi som prišiel domov a odovzdal ich mojej manželke. Manželka mi podáva list. V liste stálo, že som ako poistenec platil životnú poistku, ktorá sa končí a bude vyplatená. Platil som poistenie z dôvodu rizika povolania.

Ostal som sedieť pri káve a hovorím manželke. Máme dve dobré správy, patrila by ešte tretia. Ozval sa telefón. Volala mi Katarína Budveselová z obce s tým, že Ministerstvo kultúry nám na opravu veže pridelí 23 tisíc eur. Neprešlo ani 24 hodín a zrazu takáto obrovská zmena! Konečne sme mohli dokončiť všetko.

Áno, všetko je hotové. Majstre, patrí vám obdiv, uznanie a vďaka. Vám, spolupracovníkom, darcom a všetkým, ktorí akýmkoľvek spôsobom prispeli k realizácii tejto náročnej akcie. Čo by ste odkázali čitateľom našich novín?

Vážení čitatelia, myslite si, čo chcete. Ja sa o túto skúsenosť delím s vami, pretože prichádza ozajstný zázrak – Vianoce. Prajem Vám všetkým veľa zdravia so želaním, aby ste aj vy zažili, že dobré sa len dobrým odpláca. Bohu vďaka.

Rád sa s Vami stretnem (môj telefón je 0905 382 126) na veži kedykoľvek budem môcť.

Miroslav Migaľa

POETKA Z ĽUPČE A HVIEZDOSLAV NA ŽELEZNOM

V tomto roku si pripomíname 170 rokov od úmrtia prvej známej slovenskej poetky - našej rodáčky Johany Lehotskej, rodenej Vyšnej a 170. výročie narodenia významného básnika Pavla Országha Hviezdoslava.

Obdivuhodná Johanka Miloslava

Johanka sa narodila 12. decembra 1810 v Nemeckej Ľupči do rodiny Mateja Vyšného a Evy Kusej ako ich najmladšie dieťa.

Matej Vyšný patril medzi významnejších mešťanov - v rokoch 1829-1831 bol mestským richtárom. Práve počas jeho“ richtárovania“ sa Johanka vydala za trnoveckého farára Jána Lehotského, rodáka z Kráľovej Lehoty.

Ján Lehotský patril do štúrovskej generácie, ktorá chcela prispieť k duchovnému povzneseniu slovenského národa a jeho suverenite. Trnovecká evanjelická fara bola miestom stretávania sa významných slovenských vzdelancov tej doby odhodlaných venovať svoju energiu a čas ideám, pre ktoré ich získal profesor na bratislavskom evanjelickom lýceu Ľudovít Štúr. V roku 1841 hostila aj Ľudovíta Štúra, J. M. Hurbana a iných významných národovcov.

Prostredie a ľudia, s ktorými sa Johana stretávala, boli pre ňu veľmi inšpirujúce. Uvedomovala si, že sa im nevyrovná vzdelaním. Mala však prirodzenú inteligenciu, bola sčítaná a nadchnutá pre veci národné. Tým vzbudzovala obdiv a úctu. Nazývali ju „Okrasou Tatier“, alebo „Matkou národovkýň slovenských“.

Zaradila sa medzi výnimočné Slovenky tej doby. Po vzore štúrovcov prijala slovanské meno Miloslava. Nechýbala ani na prvej národnej vychádzke na Kriváň 16. augusta 1841. Vtedy vystúpili na končiar aj Ľudovít Štúr, J. M. Hurban a mnohí iní vlastenci a vlastenky.

V roku 1842 J. M. Hurban uverejnil v almanachu Nitra jej básne písané ešte v češtine (Podkřivánsky vlastenec a Slovenka). V roku 1844 bola uverejnená v almanachu Nitra báseň Hrob. Táto bola napísaná už v spisovnej slovenčiny, preložil ju sám J.M.Hurban. Básne Sen a Lipa cenzúra nedovolila uverejniť. V roku 1847 jej vyšli v almanachu články Opis Liptova a Divadlo ducha nad Tatrami.

Listy boli vtedy jediným zdrojom komunikácie na diaľku. Vďaka tomu sa zachovala jej korešpondencia s českou vlastenkou Bohumilou Rajskou, neskoršou manželkou významného českého básnika Čelakovského. Zachované sú jej listy s Jankom Franciscim a Samom B. Hroboňom .

Johana Miloslava zažila obdobie nádejí, ale aj prenasledovania a sklamania. Rok 1848 bol rokom revolučným a nepokojným. Jej manžel bol uväznený a ona sa musela často skrývať.

Iste aj tieto udalosti vplývali nepriaznivo na jej zdravie. 19. decembra 1849 vo veku 39 rokov – krátko po tom, čo sa z väzenia vrátil jej manžel - Johana Miloslava Lehotská v Trnovci umrela. Matrika uvádza, že zomrela na zápal.

Jej hrob sa nezachoval, ale pri 150.výročí úmrtia jej v Trnovci na cintoríne osadili symbolický pamätník, pripravili literárne pásmo a spolu s vtedajším Liptovským osvetovým strediskom v Liptovskom Mikuláši vydali bulletin o jej živote a tvorbe.

Pozdravujem vás lesy, hory...

V roku, keď zomrela J.M. Vyšná, narodil sa vo Vyšnom Kubíne náš významný básnik **Pavol Országh Hviezdoslav**. V tomto roku si teda pripomíname 170. výročie jeho narodenia. A prečo ho spomínam v súvislosti s Ľupčou?

Nuž, P.O. Hviezdoslav, podobne, ako viacero iných národovcov koncom 19. storočia a začiatkom 20. storočia viackrát navštívil vtedajšie kúpele v Železnom. Tu sa nielen rekreoval, ale aj zbieral inšpiráciu pre svoju tvorbu, napr. pre zbierku básní: *„Prechádzky letom“* a dokonca aj pre známu báseň *„Hájnikova žena“*.
Údajne práve tu zaznel úvodný verš básne: *„Pozdravujem Vás lesy, hory, z tej duše pozdravujem Vás!“*. Prírodou v Železnom sa nechal napríklad inšpirovať pri preklade Shakespearovej hry „Sen noci svätojánskej“ a pri tvorbe mnohých iných diel.
Tu sa stretával s podobne národne orientovanými Slovákmi. V Železnom trávila letá aj rozvetvená rodina Makovická z Ružomberka. Na jej pozvanie prišla v roku 1897 aj Ľudmila Riznerová Podjavorinská.
Z listov manželky Jozefa Škultétyho (veľkého organizátora slovenského literárneho života na prelome storočí a po roku 1918 aj správcu Matice slovenskej) sa dozvedáme, že spoločnosť v Železnom tvorila i rodina Šrobárová z Ružomberka. Z nej pochádza MUDr. Vavro Šrobár, splnomocnenec pre správu Slovenska po vzniku Československa.
Známy etnograf, národovec a spisovateľ Pavol Socháň zanechal ako spomienku na jeho pobyty v Železnom fotografiu uverejnenú v úvode článku.
Možno prvýkrát bol Hviezdoslav v Železnom v lete 1893. Vtedy ho popýtala najmladšia dcéra ľupčianskeho pána farára Moriaca Philadelphyho šestnásťročná Marienka, aby jej napísal niečo do pamätníčka. A básnik napísal.
Vďaka jej vnučke, pani Eve Karvašovej, rod. Rumannovej, členke Lesného komposesorátu, môžem tieto verše z pamätníčka sprostredkovať aj vám.

Snáď vieš už, švarná Zlatovláska
– bo srdce včasne zmudreje
– snáď nevieš ešte: čo je láska?
Ak nevieš, netrať nádeje, zvieš iste skoro: že je sedmikráska v zahrade žitia; dievčej duše páska sviatočná; zprvu tichá samohláska, no našla-li hlas družný, spoluhláska priam plesajúca šťastne, plameniste ...
Lež ak vieš (ovšem nechcem vyzpytovať, len zdá sa mi, že vari vieš už iste): nač ďalej i tak slabo vysvetlovať? Nauka-obráť-žiadna na tom liste.

Hviezdoslav

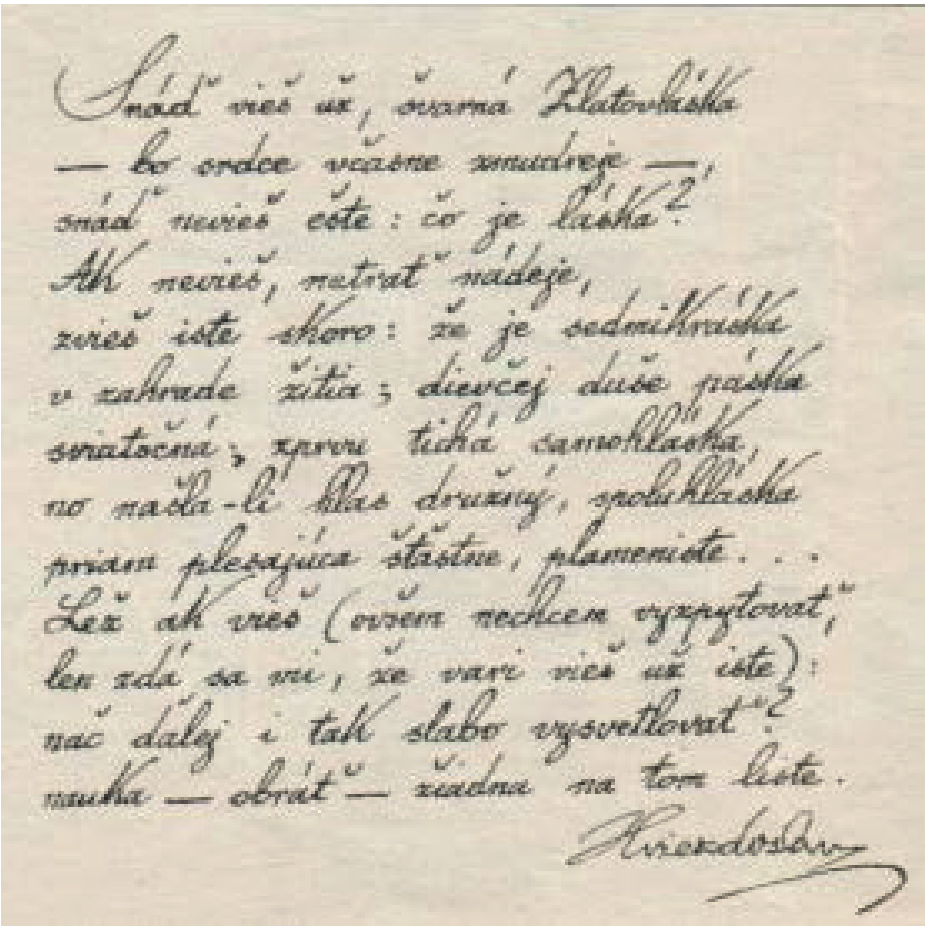
Snáď vieš už, švarná Zlatovláska
— bo srdce včasne zmudreje —,
snáď nevieš ešte: čo je láska?
Ak nevieš, netrať nádeje,
zvieš iste skoro: že je sedmikráska
v zahrade žitia; dievčej duše páska
sviatočná; zprvu tichá samohláska,
no našla-li hlas družný, spoluhláska
priam plesajúca šťastne, plameniste . . .
Lež ak vieš (ovšem nechcem vyzpytovať,
len zdá sa mi, že vari vieš už iste):
nač ďalej i tak slabo vysvetlovať?
nauka — obráť — žiadna na tom liste.
Hviezdoslav

Drahý Hviezdoslav medzi nami

V tom istom roku sa prvýkrát stretol s Hviezdoslavom aj malý Fedor Ruppeldt, vnuk banického tesára z Magurky a neskorší evanjelický biskup. Toto stretnutie opísal takto:
„Prvý raz som videl Hviezdoslava, keď som bol chlapec šesť- či sedemročný, okolo roku 1893. Bolo to doma u rodičov, v evanjelickej škole v Mikuláši, kde otec bol učiteľom i organistom. Jedného letného dňa predpoludním otec s veľkou úctou voviedol do izby hosťa. Ja som sa mu poklonil, ako každému inému. Ale otec mi povzneseným hlasom povedal: “Syn môj, prišiel k nám Hviezdoslav, najväčší náš slovenský básnik. Nezabudni na to nikdy.“ (jeho otec Karol Ruppeldt sa narodil ešte na Magurke) .
Malý Fedorko nezabudol. Časom sa stal z neho celoživotný obdivovateľ básnika a znalec jeho diela. Fedor Ruppeldt zanechal vzácne spomienky na stretnutia s P.O.Hviezdoslavom. Zvlášť milé sú jeho spomienky na spoločné letné pobyty v Železnom z rokov 1901-1905, kde už ako gymnazista trávil leto s rodičmi.
Zanechal nám opis atmosféry, aká panovala medzi vtedy blízkymi priateľmi a kúpeľnými hosťami. Detailne opisuje, čo vytvoril Hviezdoslav v Železnom, resp. aký vplyv mal pobyt v Železnom na jeho tvorbu. Spomína: *„Na Hviezdoslava obracali sa v Železnom oči všetkých nás každý deň. Ráno pilne chodieval ku prameňu znamenitej kyselky, podľa ktorej Železnô má svoje meno. Potom sa zamyslene prechádzal so svojou ženou po krásnej lúke, poľane a po lese, vyšiel vše i na horské sedlo Prievalec, na ktorom sa prevaľuje cesta z doliny lúžnianskej do ľupčianskej k Železnému a Magurke. V nedeľu býval s nami na prostých dojímavých bohoslužbách v železnianskom „kostole“, v kruhovej skupinke svrčín blízko domu, v ktorom býval, pri ktorých pán profesor a „patriarcha“ Kordoš (vtedy už levočský gymnaziálny profesor) robil kazateľa a ja neraz mendíka. Večer sme sedávali v jedálni „Rudolfa“ pri petrolejových lampách okolo Hviezdoslava...“*
„Nádherná príroda, milá srdečná spoločnosť a náš drahý Hviezdoslav medzi nami...“ to sú tiež Ruppeldtove slová pri spomienke na Železnô tých čias.
Máme, milí rodáci, teda o dôvod viac pripomenúť si 170. výročie narodenia významného básnika Pavla Országha Hviezdoslava (uplynulo 2. februára) s vedomím, že naše hory boli tiež inšpiráciou pre jeho tvorbu. Bol viackrát na Železnom a chodil tam rád.

Katarína Záskalická

CHCEM VYBUDOVAŤ FUNGUJÚCE SPOLOČENSTVO

Katolícka farnosť v Partizánskej Ľupči privítala v júli nového duchovného otca. Pre farára Ondreja Švančaru ide vlastne o návrat domov na Liptov.

Služba Slovu

Keď sa pokúsime porovnávať pozitívne a negatívne skúsenosti v Cirkvi, potom sa môže stať, že vyhráva nespokojnosť a sklamania oproti skutočnostiam, ktoré nás naozaj robia šťastnými. Koľko z toho čo tu ľudia zasiali, skutočne prináša ovocie.

Je to TO, čo chcel Ježiš a kvôli čomu prišiel? Ježiš nechce slepú vieru. Aby presvedčil ľudí, nepoužíva teologické pojmy, ale pripomína udalosti zo života. Tie ukazujú aké zákony platia v Božom kráľovstve. Podobenstvo o rozsievačovi hovorí o príchode Božieho kráľovstva. Prichádza tak, že sa rozsieva semeno slova.

Slovo potrebuje ohlasovateľa – rozsievača. To je úloha tých, ktorých Ježiš povolal a posiela rozsievať. V dejinách Cirkvi vidíme - v mestách alebo dedinách - množstvo kňazov, ktorí sa vystriedali pri Kristovom slove a ono prinieslo a prináša úrodu.

Kto som

Tak je to aj u nás. Partizánska Ľupča dostala nového farára. Nové veci, zmeny, zvykanie si... Som rád, že po 17 rokoch od vysviacky sa vraciam na Liptov bližšie k domovu.

Chcem sa predstaviť veriacim a všetkým ľuďom dobrej vôle v Partizánskej Ľupči. Mám 43 rokov, narodil som sa v Poprade. Svoje detstvo a mladosť som prežil v Tatrách vo Veľkej Lomnici, lebo moji rodičia sa zoznámili a pracovali v dnes už neexistujúcom Eurocampe pod Tatranskou Lomnicou.

Neskôr sme sa presťahovali do Ondrašovej, odtiaľ pochádza moja mamka. Mám dve mladšie sestry, ktoré žijú a pracujú v Írsku. Mamka žije sama, lebo v decembri to už bude 8 rokov ako nás ocko opustil do večnosti.

Za kňaza som bol vysvätený 15. júna 2002 v Spišskej Kapitule. Moje prvé kaplánske pôsobisko bolo na Orave v Lieseku (okres Tvrdošín), tam som bol dva roky. Ďalšie kaplánske miesto bolo opäť na Orave v Mútnom kde som bol tri roky (2004-2007). A tretím kaplánskym miestom bola Spišská Nová Ves (2007-2009).

Po siedmych kaplánskych rokoch som sa od júla 2009 stal správcom farnosti Markušovce (susedná farnosť Spišskej Novej Vsi).

Spolu

Farárom v Partizánskej Ľupči som od 9. júla 2019. Som rád, že po dvoch regiónoch našej diecézy - Orava a Spiš - môžem byť teraz na Liptove. Môžem byť ohlasovateľom Božieho slova medzi vami, odhaľovať tajomstvá Božieho kráľovstva.

Aj tu ako v iných farnostiach som stretol zapálených ľudí viery za božie veci. Prvé mesiace boli možno ťažké a zvláštne, ale Božia milosť v našich životoch je silnejšia ako emocionálne prežívanie daných chvíľ.

Nielen ja sám, ale v spolupráci s ochotnými veriacimi - členmi hospodárskej rady, ale aj ďalšími - môžeme budovať spoločenstvo Božej rodiny v našej obci. Je veľa toho, čo treba opraviť, zmeniť a usporiadať. Predovšetkým potrebujeme prehĺbiť svoju vieru a vzťah k Bohu samému.

Sviatky slabých

Vianočné sviatky narodenia Pána nám to ponúkajú. Človek sa teší na to gro Vianoc, štedrý deň, rodina okolo stola, polnočná svätá omša, priatelia, lásky, koledy... O tajomstve Vianoc môžeme rozjímať len za predpokladu, že dokážeme zostať pred jeho posolstvom v údive.

Dôvod tejto radosti je jednoduchý: narodenie dieťaťa, Spasiteľa celého sveta. Vlieva novú nádej všetkým ľuďom, ktorí túžia po pokoji, spravodlivosti a spáse. Boh si nevyvolil silných, múdrych a mocných tohto sveta, ale slabých, malých, bezvýznamných: vyvolil si „dieťa položené v jasliach“ - chudobné a odmietnuté nemluvňa vyhnané na okraj spoločnosti.

Práve na základe tejto chudoby sa otvára svet Ducha Svätého, ale my sa zmietame v neustálom duchovnom boji, pretože by sme radšej nasledovali princíp sily, moci a násilia. Betlehemské dieťa nám hovorí, že zázrak vianočného pokoja nastane len tam, kde ľudia príjmu dary, ktoré nám prináša Ježiš.

V tomto svetle môžeme pochopiť, že noc narodenia nie je iba spomienkou niečoho minulého, ale aktuálna udalosť. Môže i dnes človeka inšpirovať premieňať. V posvätnej noci priniesol Boží Syn ľudstvu pokoj tak odlišný od pokoja tohto sveta.

Ondrej Švančara,
farár

DAR VIANOC MÔŽE BYŤ AJ TVOJ

Milí priatelia v Ježišovi Kristovi, opäť prichádzajú najkrajšie sviatky v roku. Opäť zaznie detský plač z betlehemských jasieľ, ktorý je síce na prvé počutie bezbranný a „obyčajne“ detský, no je to hlas, ktorý zmenil dejiny ľudstva. A tieto Vianoce túži meniť ľudské srdcia.

Uprostred tmy veľké svetlo

Hoci sa Boží Syn narodil pred vyše 2000 rokmi ani v tie prvé Vianoce, keď sa v plnosti času Boh stal človekom, neboli ľudia na tom lepšie ako my dnes.

Ani potom, keď sa Pán Ježiš Kristus ukázal na scéne verejného života hneď potom, ako Ján Krstiteľ kázal na púšti Judskej a volal ľudí k pokániu - k tomu, aby sa ľudia vrátili k Bohu, ktorého opustili, k tomu, aby si priznali vinu pred Bohom a napokon, aby sa dali pokrstiť.

Biblia nám hovorí, že „vtedy vychádzal k nemu Jeruzalem a celé Judsko, aj celé okolie Jordánu, vyznávali svoje hriechy a dávali sa mu krstiť v rieke Jordáne.“ A tak počujme aj my dnes Jánovu zvesť: „Vydávajte teda ovocie hodné pokánia.“

To je to prvé, milí priatelia, čo nám chcú tohtoročné Vianoce povedať. Ľudia v Ježišovej dobe, ale i celé storočia pred Ježišom Kristom, akoby žili v tme. Násilie, nespravodlivosť, zneužívanie moci, ľudia bez domova, utečen-

ci utekajúci pred utláčaním, rozdelené rodiny, bezodný smútok – taký bol svet v dobe narodenia Ježiša Krista. Úplne ako dnes.
A tak ako oni, i my dnes počujeme hlas proroka Izaiáša: „Ľud, ktorý chodí vo tme, uzrie veľké svetlo; nad tými, ktorí bývajú v temnej krajine, zažiari svetlo.“ V Izaiášovom proroctve sa veľmi jasne hovorí, že svetlo napokon prišlo: „Lebo dieťa sa nám narodilo, syn nám je daný.“ Betlehemské Dieťa prináša svetlo. Do môjho, i do tvojho života, milý brat, milá sestra. Pretože On je, ako sme to čítali: „Predivný radca, Mocný Boh, Otec večnosti, Knieža pokoja.“ A to je niečo nádherné. Je to úžasné.

Úžas z Vianoc

Povedať, že Vianoce oslavujeme, je slabým vyjadrením. My ohromení uprene hľadíme, stojíme či sedíme bez slov, stratení v nemom úžase.
Ak je Ježiš Kristus skutočne Mocný Boh a Otec večnosti, nemôže sa nám len páčiť. Ľudia, ktorí Ho neskôr videli a počuli Jeho zvesť, boli buď vystrašení, alebo pred Ním pokľakli. Nikto nepovedal: „On ma tak inšpiruje. Mám chuť žiť lepší život.“
Nie, Ježiša Krista buď niekto radikálne odmietne, alebo Ho príjme do svojho života a bude Ho nasledovať a Mu slúžiť. Je to presne tak, ako keď Ježiš hovorí colníkovi Matúšovi: „Nasleduj ma! A on vstal a nasledoval Ho.“ Lebo „kto položí ruku na pluh a obzerá sa späť, nehodí sa pre kráľovstvo Božie.“
Ak je Ježiš Kristus Predivný radca a Knieža pokoja, mali by sme chcieť Mu slúžiť. Ak chce byť niekto radcom, musí disponovať životnými skúsenosťami. Keď prechádzate ťažkým obdobím života, je niekedy dobré porozprávať sa s niekým, kto si tým už prešiel, kto z osobnej skúsenosti vie, čím prechádzate.
Boh, ktorý sa v Kristovi stal človekom, nám skutočne rozumie celkom z vnútra nášho žitia. Neexistuje žiadne iné náboženstvo, ktoré by tvrdilo, že Boh sa narodil v chudobnej maštali, do neusporiadanej rodiny, že zakrátko po narodení sa spolu s rodičmi stal utečencom, že Boh dokonca trpel, že musel byť statočný, že vie, aké je to byť odvrhnutý priateľmi, zdrvený nespravodlivosťou, týraný a zabitý...

Dar prinášajúci život

Vianoce nám, milí priatelia, ukazujú, že On vie, čím neraz prechádzame.
Ešte stále netúžite po takomto svetle? Nechcete ho získať? Pre seba, pre svoje deti, pre svoje rodiny? Pritom je to také jednoduché. Izaiáš hovorí nielen to, že „dieťa sa nám narodilo“. Hovorí aj, že „syn nám je daný“. Je to dar. Ten najdrahší a najkrajší dar každých Vianoc.
Dar, ktorý môže byť aj tvoj. Ak si ochotný Ho prijať ako dar z milosti. Ak si ochotný prijať a uveriť zvesti nielen o narodenom, ale aj o ukrižovanom, prebodnutom pre naše priestupky a zmučenom pre naše neprávosti - Božom Synovi. Izaiáš o Kristovi ako o trpiacom Božom služobníkovi píše vo svojej knihe: „On znášal trest za náš pokoj, jeho jazvami sa nám dostalo uzdravenia.“ Keď šiel Ježiš na kríž, vyplatil trest za náš hriech.
Keď dôverujeme Kristovmu dielu, ktoré vykonal za nás, Boh nám odpúšťa, prijíma nás a dáva nám Svätého Ducha, ktorý nás obnovuje zvnútra, aby sme ako Jeho ratolesti mohli prinášať požehnané ovocie viery.
A toto je skutočný dar, ktorý sa oplatí rozbaliť a prijať. Dar, za ktorý je potrebné byť vďačný. Dar, ktorý nám prináša nový život, ktorý sa ani smrťou neskončí.
Prajem vám požehnané, pokojom, odpustením a láskou naplnené sviatky narodenia Božej lásky, aby Vaše uši počuli plač Betlehemského dieťaťa a mohla sa vášho srdca dotknúť Jeho láska.

NÁVŠTEVA EVANJELICKÝCH KŇAZOV Z NEMECKA

Na Pamiatku reformácie (31. októbra) evanjelický cirkevný zbor v Partizánskej Ľupči navštívila skupina 25 evanjelických bratov farárov a sestier farárok z Nemecka.
Do Partizánskej Ľupče zavítali už v skorých ranných hodinách, aby si mohli vypočuť a pozrieť tradičné slávnostné, hodinové zvonenie, ktoré sa v ľupčianskom evanjelickom cirkevnom zbore koná už stáročia práve v pamätný deň Reformácie. Počas neho evanjelici v oknách svojich domov zapaľujú sviece a konajú domáce pobožnosti.
Túto pobožnosť mohli naši hostia z Nemecka zažiť v rodine kurátora cirkevného zboru brata Ľubomíra Tomčíka. V popoludňajších hodinách si prezreli areál evanjelickej fary, kostola a Lutherovho domu. Na prehliadku ľupčianskej veže hostí z Nemecka zobral pán starosta obce Ladislav Balážec.
Večer sa v miestnom evanjelickom chráme Božom konali slávnostné Služby Božie so svätou Večerou Pánovou, ktorých sa zúčastnili aj s kňazmi Liptovsko-oravského seniorátu. Pri tejto udalosti cirkevný zbor navštívil aj vznešený pán senior LOS ECAV na Slovensku Stanislav Grega, ktorý bol slávnostným kazateľom.
Po slávnostných Službách Božích bola pre hostí a duchovných prichystaná slávnostná večera v Lutherovom dome, ktorú svojim folklórnym vystúpením obohatil uchovávateľ ľudových tradícii v našej obci pán Ján Kukol s manželkou.
Evanjelickí kňazi z Nemecka odchádzali z našej obce v neskorých večerných hodinách plní dojmov a krásnych zážitkov z návštevy nášho evanjelického cirkevného zboru i celej obce.

Stranu pripravil Ján Molčan, zborový farár

OBNOVA HROBOV EVANJELICKÝCH KŇAZOV, DEJATEĽOV A DIAKONISY

V októbri prebehla na cintoríne v Partizánskej Ľupči komplexná rekonštrukcia hrobov, náhrobných kameňov a krížov evanjelických kňazov, dejateľov a evanjelickej diakonisy, ktorí pochádzali, alebo pôsobili v Partizánskej Ľupči a sú pochovaní na miestnom cintoríne.

Rekonštrukčné a reštaurátorské práce spravil pán Anton Vierik a financoval ich Evanjelický a. v. cirkevný zbor v Partizánskej Ľupči, ktorého členovia spolu s miestnym duchovným pastierom sa posledných 10 rokov starajú o tieto hroby.

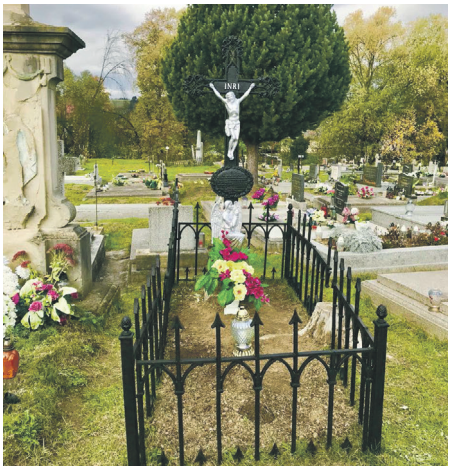

Rekonštrukcia a obnova hrobov vzácnych Božích služobníkov a služobníc Pánovej cirkvi prispeli k dôstojnému ucteniu si ich statočnej práce, životných bojov a vernej služby, ktorú konali na poli cirkvi i nášho národa.

Ján Molčan

POSVIACKA NOVÝCH BOHOSLUŽOBNÝCH NÁDOB A OLTÁRNYCH SVIETNIKOV

V prvú adventnú nedeľu Evanjelický a. v. cirkevný zbor v Partizánskej Ľupči navštívil vznešený pán senior Liptovsko-oravského seniorátu Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku Mgr. Stanislav Grega.
V rámci slávnostných Služieb Božích posvätil a do užívania odovzdal nový pozlátený kalich, cibórium, krištáľový džbán na víno a sedem nových oltárnych svietnikov, ktoré si evanjelickí veriaci zadovážili zo svojich milodarov pre chrám Boží v Partizánskej Ľupči. Ďakujem veriacim za ich ochotu a obetavosť, s ktorou podporujú zveľaďovanie kostola a ostatných objektov cirkevného zboru.

Ján Molčan

Program katolíckych bohoslužieb.

24.12. Štedrý deň - polnočná svätá omša
25.12. Narodenie Pána, o 08:00 a 10:00 hod
26.12. Sv. Štefana, o 08:00 a 10:00 hod
31.12. Silvester, o 17:00 hod hod
1.1. Slávnosť Panny Márie Bohorodičky, o 08:00 a 10:00 hod
6.1. Zjavenie Pána, o 08:00 a 10:00 hod

POŽEHNANIE DOMOV ***26.12. Sv. Štefana – štvrtok (začiatok o 13:00 hod)***
Od fary smerom na Cigánku ku pánu Migasovi. Potom odbočíme na novostavby, prejdeme na Psiu ulicu a zakončíme na Koliesku smerom k pizzerii.
28.12. sobota (začiatok o 10:00 hod)
Od fary po hlavnej ceste smerom ku kostôlku prejdeme cez lavičku cintorína. Pokračujeme od dolnej píly, smerom nahor po Magdušku Leščišinovú. Potom odbočíme na Královce, prejdeme školské bytovky a zakončíme Královcami.
29.12. Sv. Rodiny – nedeľa (začiatok o 13:00)
Od kostola po hlavnej ceste, smerom na Koliesko. Potom z Kolieska prejdeme cez lavičku smerom na majetky. Po hlavnej ceste sa vrátime smerom k hornej Jednote.
1.1. Slávnosť Panny Márie Bohorodičky Malatíny, začiatok 13:00

NARODILI SA

Sebastián Tibor Medzihradský, Alia Hollá, Michal Morava, Sofia Sliacka, Jasmina Fričová, Miriam Filotea Loduhová, Kristína Bražinová, Nina Durdíková, Erik Adamčiak, Miroslav Anjel, Oliver Mojš

SVOJE ÁNO POVEDALI

Denis Čech – Dominika Stripská
Ondrej Babec – Nikola Chalupková
Štefan Vrbenský – Zlatica Gulášiová
Radoslav Beluš – Monika Hubová
Ladislav Adamčiak – Tatiana Melišíková
Ľubomír Hošala – Simona Húsková
Milan Boháčik – Dominika Kúkolová
Michal Gejdoš – Mgr. Zuzana Žabková
Tomáš Bulla – Dominika Janigová
Jozef Morava – Eva Kramarčíková
Juraj Halgaš – Lucia Sekanová
Michal Mráz – Simona Polaczyková

ROZLÚČILI SME SA

Jozef Stankoviansky (†66), Elena Bukociová (†70), Stanislav Urban (†58), Jaroslav Morava (†62), Mária Banertová (†92), Albín Šida (†72), Jozef Husarčík (†91), Ladislav Juríček (†64)

BLAHOŽELANIA ČLENOM JUBILANTOM

Základná organizácia SZPB v Partizánskej Ľupči blahoželá svojim členom, jubilantom:
Martin Peterec 50 r., František Smitek 65 r., Alena Gálfyová 65 r., Ladislav Gálfy 65 r., Viera Jacková 70 r., Zuzana Polóniová 65 r., Milada Plchová 40 r.

Základná organizácia Slovenského zväzu telesne postihnutých gratuluje svojim členom k ich životným jubileám:
Tatiana Vajdová 55 r., Milan Kráľ 65 r., Alena Gálfyová 65 r., Jana Belovičová 70 r., Milan Zóň 80 r., Vojtech Baldovič 65 r., Ladislav Gálfy 65 r., Viera Jacková 70 r., Zuzana Polóniová 65 r.

NOSCE TE IPSUM, POZNAJ SÁM SEBA

Nechcem, aby moje slová vyzneli príliš pateticky, aj keď čas vianočný to v sebe tak nejako skrýva. Koniec roka je zase tradične časom bilancovania. O to viac, ak vašim životom preletí hurikán. Niečo odolá, niečo sa zrúti, aby mohlo vzniknúť nanovo, lepšie a pevnejšie. Niečo už nikdy nepovstane z prachu.
Ja som sa v priebehu pár dní presunul náhle z jednej strany pracovného stola na druhú. Stal som sa pacientom. Ešte predtým som okúsil tvrdosť policajnej cely, súd, zahanbujúcu medializáciu v televíznych správach. Je toho málo?
Nemám vodičák a liečim sa na psychiatrii. Pre problémy s alkoholom. Svojim pacientom som vzal lekára, chýbam rodine, na javisku hrajú miesto mňa iní. A moje tenisky na behanie sú opustené v poličke.
Nepíše sa mi to ľahko, ale nebojím sa túto pravdu napísať. Žijem ďalej a neskláňam hlavu. Som vďačný za tie mesiace strávené na Prednej Hore, lebo to nie je len o nepití, ale o životnej filozofii, ktorá sa volá abstinencia. O zdravej pokore, sebaúcte, úcte k iným. O asertivite – schopnosti komunikovať s inými, vypočuť iných a o hľadaní kompromisov.
Možno si myslíte, že to s tým nesúvisí, ale opak je pravdou. Keďže spôsob, ako som ja sám tieto poznatky získal, je predsa len časovo a finančne náročný, rád Vám ich poskytnem bezplatne. Tým, ktorí mi napriek všetkému stále veria a vyjadrujú podporu.
Nebudem Vám ale klamať, že skôr ako v marci sa v ambulancii neuvidíme. Potom však sľubujem, využijem všetky poznatky, aby sa situácia viac ako len vrátila do normálu.
Tým, ktorí sa rozhodnú zveriť svoje zdravie inému kolegovi, prajem šťastnú voľbu, ostatných prosím ešte o zhovievavosť. Spolu to zvládneme. Moje nenahraditeľné sestričky a kolegovia, ako aj moje druhé ja - manželka, ktorá odtiahla všetok ten papierový boj, robia pre Vás všetko, čo sa dá.
Začal som Vianocami a cez Prednú Horu sa dostal k filozofii života. Jeden z poznatkov, ktorý Vám odtiaľto posúvam: nad vstupom do Delfskej veštiarne v Grécku je nápis: „Ghnóti seauton“, ktorý preložili Rimania ako: „Nosce te ipsum,“ - Poznaj sám seba.
Až keď poznáš sám seba, môžeš poznať konanie iných. Možno to evokuje aj ono biblické: „ Kto bez viny je, nech prvý hodí kameňom.“
Idú Vianoce a Nový rok a ja by som Vám chcel okrem tejto sebareflexie venovať ešte niečo.

Sú to tri plamienky, ktoré sa mi podarilo v sebe zapáliť na Muránskej Planine:
1. Plamienok abstinencie v tom najširšom slova zmysle. Nielen alkohol, ale abstinencia trebárs aj od ľudskej hlúposti.
2. Plamienok pokory, ktorej nedostatok nám často bráni pozrieť do zrkadla.
3. Plamienok lásky, ktorú človek, až keď pozná samého seba, môže rozdávať iným.
Tie tri plamene nech Vám horia po celý budúci rok.

Predná Hora 10.11.2019

MUDr. Jaroslav Janíček

SMARAGDOVÁ SVADBA MRÁZIKOVCOV

Pred 55. rokmi dňa 25.7.2019 na spoločnú životnú cestu vykročili manželia Zlatica a Miroslav Mrázikovci a oslávili smaragdovú svadbu. Hoci zostarli a ich vlasy pokryla strieborná inovať, museli za tie roky radosti a starosti prekonať. Vychovali jedinú dcéru Zorku, radosť im robia vnúčatá Ondrejko a Žofka. Pomocou im je aj zať Paľko. Do ďalších rokov života im želáme - nech ich ešte dlho na spoločnej životnej púti sprevádza šťastie, dobrá pohoda, radosť, pokojné dni a hlavne veľa, veľa zdravia, ktoré potrebujú. K blahoželaniu sa pripája kolektív zamestnancov obecného úradu a všetci spoluobčania.

OSLÁVILI SMARAGDOVÚ SVADBU

Krásnych 55 rokov spoločného života – smaragdovú svadbu oslávili v novembri tohto roku manželia Ferdinad a Magdaléna Bartánusová.
Spojila ich láska, ktorú stále znásobovali a rozdeľovali medzi každé svoje dieťa, aby ju oni potom mohli ďalej šíriť medzi svojich potomkov. Spoločne vychovali štyri deti, syna Ivana a dcéry Katarínu, Lenku a Gabrielu. Tešia sa z vnuka Alana.
Ich zdravotný stav im v súčasnosti nedovoľuje starať sa o seba, preto starostlivosť o nich prevzali ich deti. Dcéra Lenka a syn Ivan sú s nimi dennodenne. Ďalšie dve dcéry za nimi dochádzajú. Keďže sme sa s nimi nemohli stretnúť osobne, malý darček z obecného úradu ako poďakovanie prevzal syn Ivan. Pri tejto príležitosti urobil aj zápis do pamätnej knihy.
„Otec je v súčasnosti po náročnej operácii oboch bedrových kĺbov a mama má tiež vážne zdravotné problémy, takže potrebujú našu starostlivosť. Bývajú u nás v Ružomberku, kde sa spoločne so sestrami o nich staráme“, povedal Ivan.
O otcovi prezradil, že bol zanieteným futbalistom, hrával ho aktívne. Ako fanúšik nevynechal ani jeden obecný zápas. Mnohí si spomenú na jeho prezývku Šajba. Dlhé roky pracoval na Supre ako zámočník.
Pani Magdaléne bolo najlepšie doma. Jej životom boli deti a domácnosť. Rada pracovala v záhrade či na záhumní. Bola taká pedantná, že burina u nej nemala šancu. Kedy-tedy si so susedkami posedela na lavičke, kde si spoločne vymieňali recepty a domáce rady.
Obom im posielame srdečné pozdravy od obecného úradu aj spoluobčanov. Želáme im pevné zdravie, mnoho spoločne strávených rokov a aby sa ešte dlho tešili so svojimi najbližšími.

TETA MILKA OSLÁVILA KRÁSNYCH 85 ROKOV

Tok rokov života rýchle letí, ubiehajú roky, dni a hodiny. Zo dňa na deň nám roky pribúdajú a zrazu je tu 85 rokov. Tohto krásneho veku sa 13. júla 2019 dožila naša spoluobčianka pani Emília Kúkolová.
Jej život nebol veru ľahký. Dávno ovdovela a na nej zostala starostlivosť o deti. Napriek tomu vychovali 4 deti a teraz sa starká teší z 13 vnukov, 35 pravnukov a najmladší prapravnúčik Miloško posiela starkej za všetkých, veľký božtek.
Starká Milka je starostlivá, láskavá a ku všetkým milá. Hoci je sama, deti a vnúčatá sa jej snažia pomáhať, aby v spokojnosti prežívala všedné dni svojho života.
Vážená pani Kúkolová, prijmite od nás srdečné blahoželanie k Vášmu krásnemu jubileu. Do ďalších rokov života Vám želáme ešte veľa síl, lásky a hlavne veľa, veľa zdravia, ktoré potrebujete.
Nech ďalšie dni prežijete v pohode v rodinnom kruhu svojich najbližších. K blahoželaniu sa pripájajú zamestnanci obecného úradu a všetci spoluobčania.

SPOLU KRÁSNYCH 60 ROKOV

V októbri tohto roku oslávili manželia Jozef a Zlatica Chalupkovci diamantovú (briliantovú) svadbu.
Je to neuveriteľných 60 rokov manželstva dvoch ľudí, ktorí aj po toľkých rokoch vyzerajú spolu šťastne. Ku krásnym a dobrým chvíľam v živote určite patrilo narodenie spoločných dvoch detí, dcéry Zlatky a syna Miroslava.
Vďačnosť im vyjadruje 6 vnúčat a 4 pravnúčatá. U starkých vždy nájdu pochopenie, pomoc, podporu a veľa lásky.
Pri príležitosti krásneho jubilea prijali návštevu z obecného úradu - starostu obce, zástupcu a pracovníčku. V mene celého kolektívu pracovníkov úradu sa pripojili ku gratuláciám.
V príjemnej atmosfére a malom občerstvení sa spoločne porozprávali o pekných, ale aj ťažších chvíľach.
Starosta vyjadril obdiv za všetko, čo v živote dokázali. Poprial im pevné zdravie a ďalšie spoločné dni naplnené šťastím, láskou i toleranciou.

VLASTA PETHÖVÁ OSLÁVILA 80 ROKOV

Krásnych 80 rokov sa dožila spoluobčianka, pani Vlasta Pethöová. Keďže zdravotný stav oslávenkyne nedovolil prijať návštevu z obce, takto na diaľku jej spoluobčania i kolektív obecného úradu posielajú pozdravy. Želajú jej predovšetkým zdravie a ešte veľa krásnych chvíľ so svojimi najbližšími.

V súčasnosti je pani Vlasta pripútaná na lôžko, ale stále si s láskou spomína na svoju rodnú Partizánsku Ľupču, kde mala veľkú záľubu v starostlivosti o milovanú záhradku. Vyučila sa za predavačku, pracovala ako vedúca v predajni v Partizánskej Ľupči. Neskôr pracovala v Kožiarskych závodoch v Liptovskom Mikuláš pri kontrole kvality kabeliek. Keď vážne ochorela, musela ísť do invalidného dôchodku. Vychovala dve deti, Libušu a Libora. Teší sa z vnučky Lenky a dvoch pravnúčat, Zojky a Richarda.

POĎAKOVANIE

Vyslovujem poďakovanie rodine, p. farárom, priateľom, známym a spoluobčanom za dôstojnú rozlúčku s našim drahým zosnulým **Jozefom Husarčíkom.** Jemu sme vďační za všetko čo urobil pre rodinu, obec a spoločnosť počas svojho takmer 92 ročného života a 69 ročného manželstva.

Smútiaca manželka s ostatnou rodinou

BLAHOŽELANIE ANNE ZIMÁNIOVEJ

Krásne životné jubileum 85 rokov oslávila v septembri tohto roku naša spoluobčianka pani Anna Zimániová.

Zdravotný stav jej už neumožnil prijať návštevu, a tak darček pre ňu prišiel na obecný úrad prevziať jej syn Ladislav. On sa o ňu v súčasnej dobe príkladne stará.

„Moja mama mala ťažký život. Už ako malé dieťa osirela a sama mama vychovávala ju, jej sestru dvojča a brata. Žili v biede, moc toho nemali. Vyučila sa za krajčírku, pracovala v Kožiarskych závodoch, neskôr v Ďumbieri a nakoniec v krajčírskej dielni v nemocnici v Liptovskom Mikuláši. Svojmu manželovi Ladislavovi porodila dvoch synov a dcéru, ktorá dnes žije v Amerike. Radosť jej robia tri vnúčatá a tri pravnúčatá“ zaspomínal si jej syn Ladislav .

Obecný úrad i spoluobčania jej posielajú pozdravy a želajú jej ešte pevné zdravie, veselú myseľ a vďačnosť svojich najbližších.

UVÍTANIE DETÍ DO ŽIVOTA

27. novembra sa v sobášnej miestnosti uskutočnilo uvítanie do života našich najmladších občanov. Na slávnostné uvítanie bolo pozvaných desať ratolestí spoločne si rodičmi a súrodencami.

Uvítaní boli **Olívia Smiteková, Sebastián Tibor Medzihradský, Michal Morava, Sofia Sliacka, Jasmina Fričová, Miriam Filotea Loduhová, Nina Durdíková a Erik Adamčiak.** Slávnosti sa nemohli zúčastniť **Alia Hollá a Kristína Bražinová.**

Bolo to dojímavé stretnutie malých batôžkov v náručí svojich mamičiek a oteckov. Slávnosť bola popretkávaná krásnymi slovami, básňami a tónmi hudby. Pekným programom prispeli aj deti zo základnej školy. Prítomným sa prihovoril starosta obce Ladislav Balážec. Zo srdca zaželal rodičom, aby sa im z ich synov a dcér podarilo vychovať hlavne slušných, dobrých ľudí s citom pre pokoru a spravodlivosť. Ľudí, na ktorých budú hrdí nielen oni ale aj celá obec.

Ako spomienku im podaroval milú knižku, nákupnú poukážku v hodnote 100 eur a mamičke venoval kvietok. Zároveň sa všetci podpísali do pamätnej knihy.

Renáta Antolová

DARMOŠLAP HODNOTÍ ROK 2019

Po opici na Teplici

Nový rok sme tradične začali s priateľmi z okolitých obcí na stretnutí „Po opici na Teplici“. Do roku 2019 sme si popriali ľahké nohy, zdravé telo a veselú dušu pri spoznávaní krás Slovenska.

Na Tri krále na Prednej Magure

6. január 2019 bol typicky zimný deň. Na Prednej Magure vial silný mrazivý vietor, napriek tomu účasť miestnych aj cezpoľných turistov bola hojná. Niektorí prišli po vlastných, iní na skialpoch. Spolu s Troma kráľmi si pripomenuli narodenie malého Ježiška.

Čistenie doliny

Ľupčianska dolina patrí k najdlhším a najnavštevovanejším dolinám na Slovensku. Darmošlap sa s Lesným komposesorátom Partizánska Ľupča dohodol na čistení okolia hlavnej cesty cez dolinu. 4. apríla 2019 členovia aj sympatizanti KST Darmošlap začali zbieranie odpadkov od horárne na Bielej Ľupči. Vyčistili úsek až po odbočku na Magurku. Podľa nazbieraných 24 vriec odpadu bolo vidno, že ešte nie všetkým záleží na čistote nášho okolia. Hádam sme svojou aktivitou otvorili oči aj iným.

Letná rozlúčka so snehom

Rozlúčka so snehom bola tento rok až v júni na brigáde, pri ktorej sme opravili náš prístrešok na Prednej Magure. Keďže je vystavený extrémom počasia, jeho strecha už potrebovala opravu. Nový náter dostala aj drevená konštrukcia. Šindel, ochranný náter a štetce nám poskytol obecný úrad Partizánska Ľupča.
Bolo treba vymeniť aj sedenie v prístrešku. Nové nám ochotne darovala firma ECM Systems. Plech na zafixovanie okrajov krytiny nám podaroval náš kamarát Michal Chalupka. Na „Rozlúčke so snehom“ členovia KST vymenili krytinu, obnovili náter a dali nové sedenie. Kuchári nám popritom pripravili vynikajúci guláš. Pochutnal si na ňom aj pán starosta, ktorý nás prišiel pozdraviť. Tešíme sa, že obnovený prístrešok poslúži každému, kto tam zavíta.

Obsadenie Ľubovnianskeho hradu

Poznávací zájazd do Starej Ľubovne a okolia sa uskutočnil 15. júna 2019. Ráno bol pred kultúrnym domom pristavený autobus a členovia turistického klubu spolu s prihlásenými spoluobčanmi vyrazili smerom na Starú Ľubovňu.
Program zájazdu bol veľmi pestrý. Navštívili sme Ľubovniansky hrad. Jeho bohatá história sa začala medzi 13. a 14. storočím a do vlastníctva štátu prešiel po roku 1945. Boli tu uchované poľské korunovačné klenoty. Na hrade bol väznený Móric Beňovský. Stojí za to si ho pozrieť na vlastné oči. Pod hradom je skanzen a vojenské múzeum, ktoré sme tiež navštívili. Po prehliadke mesta sme sa presunuli do Hniezdneho, kde sídli firma Nestville - ako jediná vyrába slovenskú whisky. V areáli firmy sme mali zaplatenú prehliadku s pútavým výkladom i ochutnávkou.
V autobuse cestou domov zavládla vynikajúca nálada. Zhodli sme sa, že zájazd do Starej Ľubovne a okolia mal svoje čaro a radi ho odporučíme svojim známym. Ďakujeme obecnému úradu, z príspevku na činnosť KST sme zaplatili autobus.

Predná Magura

V júni (23.6.) sme organizovali jubilejný 25. ročník výstupu na Prednú Maguru. Na výstupe sa zúčastnilo viac ako 60 účastníkov. Čakala na nich bohatá tombola. Dúfame, že táto pekná tradícia bude pokračovať aj naďalej.

Splavovanie Váhu

Prázdniny začal KST Darmošlap splavom Váhu na raftoch a člnoch z Liskovej. Od Jamborovho prahu, s občerstvovacou zástavkou na móle pod Čebraťom a v Hubovej, až na sútok Váhu s Oravou, do Kraľovian - to všetko manažoval skúsený lodivod a náš prezident KST Igor Sokol. Splav Váhu sa bude opakovať aj o rok. Tešíme sa na všetkých vodákov.

Stanislav Sekan

HASIČI ZASAHUJÚ AJ VÍŤAZIA

Ľupčianski dobrovoľní hasiči ani v druhej polovici končiaceho sa roka nezaháľali. Viackrát ukázali, že sú vždy nablízku a ochotní pomôcť.

Na Majálese aj pri Štefánikovi

V letných mesiacoch začala súťažná sezóna aj spoločenské udalosti. Jednou z nich bola návšteva v našom družobnom zbore vo Vyšných Sliačoch pri príležitosti slávnostného otvorenia zrekonštruovanej hasičskej zbrojnice.

Deťom z našej základnej školy sme na Majálese predviedli ukážku zlikvidovania požiaru. Deti si mohli túto techniku aj vyskúšať. Fotka v hasičskom aute bola samozrejmosťou.

V máji sme si pripomenuli 100 rokov od tragickej smrti generála M.R. Štefánika čestnou strážou na evanjelických službách Božích aj pri pomníku v našej obci, kde bola odhalená nová busta s jeho podobizňou.

Na našom tradičnom remeselníckom jarmoku sme - ako každý rok - pripravili viac ako 200 litrov držkového gulášu. Náš zbor sa postaral aj o organizáciu dopravy v obci počas tejto akcie.

Zo zásahovej činnosti

V júni bol ohlásený požiar skládky odpadov v katastri našej obce. Zasahovalo päť členov s dvomi vozidlami.

V polovici novembra sme zasahovali postupne v Liptovských Kľačanoch, Ľubeli a vo Svätom Kríži v priebehu jedného dňa pri odstraňovaní následkov povodní. Výstraha 3. stupňa povodňovej aktivity platila aj v našej obci. Aj v Partizánskej Ľupči voda narobila značné komplikácie. Počas trvania výstrahy sme deň-noc monitorovali vodný tok celým územím našej obce až do odvolania.

Víťazi robia obci dobré meno

Príjemnejšou správou je pôsobenie v našej hasičsko-športovej oblasti. Zúročené úsilie na tréningoch aj popri činnosti v zbore prinieslo ovocie. Po tohtoročnej súťažnej sezóne sme sa stali už šiestykrát víťazmi okresnej Hasičskej ligy.

V najťažšej súťaži „Železný hasič“ v Liptovskej Porúbke získala dvojica Pavol Havlan a Erik Adamčiak pohár za prvé miesto.

Reprezentácia našej obce na súťažiach, ale aj práca v zbore pri zásahoch je samozrejmosťou pre každého nášho člena.

Pokojné (a bezpečné) sviatky

Vykurovacia sezóna sa už začala, prekontrolujte si preto svoje domácnosti pred možným nebezpečenstvom.

Spolu snami mu predchádzajte. Čakajú nás najkrajšie sviatky v roku, tak si prajme spoločne, nech sú hlavne pokojné - Bohu na slávu, blížnemu na pomoc.

Pavol Adamčiak,
DHZ Partizánska Ľupča

NOVÉ SLOVO PARTIZÁNSKEJ ĽUPČE Vydáva Obecný úrad Partizánska Ľupča, 032 15, periodicita: štvrťročník, tel.: 044/5570755, email: ou@partizanskalupca.com, web: www.partizanskalupca.com, IČO vydavateľa: 00315656, povolené: OÚ Liptovský Mikuláš č. 1/1995, evidenčné číslo: EV 3947/09, ISSN 1339-360X, redakčná rada: Mgr. Ľubomír Jaško, Bc. Ladislav Balážec, Renáta Antolová, Bc. Dana Havlanová, Mgr. Anna Ganobjaková, Ing. Katarína Budveselová, Ing. Miroslav Migaľa, Anna Jacková, autor titulnej fotografie: Martin Sprušanský, grafická úprava: Stanislav Krakovský, tlač: Besza, Liptovský Michal 13, tel: 0918631813. Zostavitelia nezodpovedajú za obsah a úroveň článkov. Náklad 350 kusov. Dátum vydania periodickej tlače: 12/2019. Uzávierka nasledujúceho čísla je 10. 3. 2020.

Nové slovo Partizánskej Ľupče chce byť ešte viac novinami pre každého, kto v obci žije alebo chce sa o živote v nej dozvedieť viac.
Ani obecné noviny nemôžu zastať na mieste - chceme ich pripravovať kvalitnejšie, krajšie a bohatšie.
Privítame každý dobrý návrh. Potešíme sa novým príspevkom. Môžu byť rôzne.
Kto vie o zaujímavých kapitolách z histórie Ľupče, nech sa s nimi podelí.
Zoznámte nás s ľuďmi, ktorí z obce pochádzajú alebo tu žijú. Radi ich predstavíme ostatným a upozorníme na ich príbeh či prácu.
Kto vidí čokoľvek nepekné, nech prostredníctvom našich novín bez strachu o tom napíše. Len tie problémy, o ktorých sa nehovorí (alebo nepíše), sú neriešiteľné.
Máte nové nápady, plány alebo ste už zorganizovali akciu pre spoluobčanov? Dajte o nej vedieť prostredníctvom našich novín. Napíšte nám email alebo sa spojte s členmi redakčnej rady hocijakým iným spôsobom.

Prajeme, milí Ľupčania, láskyplné Vianoce a v Novom roku 2020 čo najviac splnených snov.

Dočítania